

A large, white, stylized letter 'L' logo is positioned on the left side of the page. The 'L' is composed of thick, solid white lines. The vertical stem is on the left, and the horizontal base extends to the right. The top of the vertical stem is slightly wider than the rest of the letter.

Ústav pro českou

literaturu AV ČR, v. v. i.

Institute of Czech

Literature of the CAS

Výroční zpráva 2018

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Institute of Czech Literature of the CAS

Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1, Czech Republic

T +420 234 612 111, +420 234 612 117

IČO/ID# 68378068 DIČ/VAT ID# CZ68378068

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2018

Vyhotovena dne 20. 6. 2019

Auditorem ověřena dne 20. 6. 2019

Dozorčí radou pracoviště projednána dne 20. 6. 2019

Radou pracoviště schválena dne 20. 6. 2019

V Praze dne 20. 6. 2019

Obsah

1. Věda a výzkum	3
1.1 Rámce činnosti ÚČL.....	4
1.2 Činnost výzkumných útvarů.....	7
1.3 Literární kronika první republiky: příspěvek Společnému století 1918–2018.....	14
1.4 Z dokončovaných projektů.....	16
1.5 Nové týmy ÚČL se představily vědecké obci.....	19
1.6 Činnost výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie.....	23
1.7 Ocenění pracovníků.....	25
2. Publikace	29
2.1 Knižní publikace pracovníků.....	30
2.2 Publikace vydané v ÚČL.....	40
2.3 Souhrnné údaje o publikační činnosti.....	42
3. Mezinárodní spolupráce	43
3.1 Zahraniční badatelé a studenti v ÚČL.....	44
3.2 Badatelé ÚČL v zahraničí.....	45
3.3 Konsorcium pro vytváření a využívání informačních zdrojů světové literárněvědné bohemistiky.....	49
3.4 Mezinárodní evropské projekty.....	49
3.5 ÚČL spolupořadatelem konference ESTS.....	51
3.6 Spolupráce s partnerskými ústavami na Slovensku a v Polsku.....	52
3.7 Spolupráce s Českými centry.....	54
4. Výuka a popularizace	55
4.1 ÚČL školám.....	56
4.2 Pedagogická spolupráce s vysokými školami.....	58
4.3 Popularizační činnost.....	61
4.4 Účast na literárním dění.....	65
4.5 Služby pro veřejnost.....	66
4.6 ÚČL na sociálních sítích.....	70
5. Hospodaření	71
5.1 Rozpočet.....	72
5.2 Náklady.....	73
5.3 Výnosy.....	74
5.4 Majetek.....	75
6. Orgány pracoviště	77
6.1 Ředitel pracoviště.....	78
6.2 Rada pracoviště.....	80
6.3 Dozorčí rada.....	83

7. Další informace.....	85
8. Zpráva auditora o ověření účetní závěrky a zpráva auditora k výroční zprávě.....	89
9. Rozvaha.....	95
10. Výkaz zisku a ztráty.....	99
11. Příloha k účetní závěrce.....	103

1. Věda a výzkum

1.1 Rámce činnosti ÚČL

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., (dále jen ÚČL) je jediným neuniverzitním pracovištěm v České republice, které se věnuje základnímu výzkumu v oblasti literární vědy. Je garantem výzkumu národní identity v oblasti literatury a nejsilnější institucí svého vědního oboru – literárněvědné bohemistiky – ve světovém měřítku. Předmětem jeho výzkumů jsou historie i současnost české literatury v jejím jazykovém i teritoriálním vymezení, její vztahy s literaturami jiných jazyků či regionů a rovněž literární život v českých zemích od jeho počátků až po dnešek. Zabývá se přitom jak literaturou uměleckou, tak i populární či triviální, dále pak také dějinami českého divadla a dramatu. Kulturní dědictví země, specifická situace české literatury a literární vědy jsou reflektovány také v bádání, překladatelské a editorské činnosti členů ÚČL na poli teorie. Zde ÚČL nejčastěji překračuje hranice národní filologie směrem k obecným otázkám literatury a k problematice literatury srovnávací. Výzkum zasahuje i do oblasti teorie výtvarného umění, mediálních studií, filozofie a kulturní antropologie. Pro literárněvědnou bohemistiku v národním i mezinárodním kontextu vytváří ÚČL organizační centrum a informační zázemí. Poskytuje studijní pobyty badatelům a studentům ze zahraničí, vydává ústřední oborové periodikum *Česká literatura*, provozuje veřejně přístupné knihovny v Praze a v Brně. Zaměřuje se rovněž na informační služby pro odbornou, studentskou a občanskou veřejnost, poskytované prostřednictvím digitálních knihoven, bibliografických a slovníkových databází. Někteří pracovníci ÚČL se účastní literárního života také jako kritici či recenzenti, případně vlastní uměleckou tvorbou. ÚČL má dvě pracoviště, pražské a brněnské, jejich badatelský program je společný a oddělení procházejí napříč těmito pracovišti. Členové obou pracovišť se zapojují do vysokoškolské výuky, přičemž ÚČL sám je školicím pracovištěm postgraduálního studia. Od roku 2016 ÚČL provozuje výzkumnou infrastrukturu Česká literární bibliografie.

Hospodaření ÚČL v roce 2018 bylo stabilizované. Objem rozpočtu pracoviště, který poprvé v historii převýšil 91 mil. Kč, ovlivnila investiční akce velkého rozsahu – dokončení rekonstrukce a revitalizace parteru pražské budovy ústavu. V rámci této stavební akce vznikl nový bezbariérový přednáškový sál, dále byl architektonicky zklidněn a kultivován prostor nádvoří, hlavního vchodu a vrátnice a zahájena implementace nového navigačního systému budovy. Na závěr akce proběhla instalace nového kamerového systému.

Rapidní růst životních nákladů (zejména nákladů na bydlení v Praze a v Brně) v posledních letech zvýraznil dlouhodobé deficity ÚČL v oblasti mzdového ohodnocení pracovníků. Průměrná měsíční mzda vyplácená na pracovišti sice v roce 2018 dosáhla 35 662 Kč, byla však tažena převážně

grantovými projekty nebo podporami excelence s omezeným okruhem účastníků. Mzdy v ÚČL se tak dále diferencovaly v závislosti na účelovém financování, zhoršovala se zejména situace začínajících výzkumných pracovníků, doktorandů a postdoktorandů, výjimkou nebyly ani tarifní mzdy pod úrovní 20 000 Kč. Medián průměrného příjmu se v ÚČL za první tři čtvrtiny roku rovnal 27 675 Kč. S ohledem na zvyšující se úroveň mezd v České republice a v Praze udělil proto ředitel ÚČL po projednání v kolegiu a dalších orgánech pracoviště na konci roku jednorázovou odměnu ve výši 1000 Kč / měsíc / přepočtený úvazek 1,0 všem zaměstnancům, jejichž průměrná mzda financovaná z libovolného zdroje (institucionální dotace, granty) za první tři čtvrtiny roku byla nižší nebo rovna 102,5 % mediánu.

V roce 2018 vydal ÚČL hlavní výstupy dvou svých dlouhodobých projektů, věnovaných jednak médiím kulturní opozice v období socialistické diktatury, jednak odkazu pražské školy v kontextu světových humanitních věd: šlo o knižní kompendia *Český literární samizdat 1949–1989* a *Slovník literárněvědného strukturalismu*. Dokončena byla nová vědecká edice Máje K. H. Máchy, jejíž příprava vedla k vyjasnění dlouho tradovaných otázek máchovského bádání. Do tisku byla odeslána kolektivní monografie *Rukopisy královédvorský a zelenohorský. Studie z recepce v kultuře a umění*, představující závěrečný svazek díla věnovaného roli údajných zlomků národní poezie při konstituci novodobého českého národa v kontextu Evropy 19. a 20. století. Před koncem roku vyšel soubor publikací *Puntá. Zapomenutý hrdina českého komiksu*, jenž se zařadil mezi nejrepresentativnější výsledky činnosti Centra pro studia komiksu, společného pracoviště ÚČL a FF UP v Olomouci.

K 100. výročí založení Československa připravil ÚČL ve spolupráci s partnerskými institucemi v České a Slovenské republice reprezentativní obrazově-výkladovou knihu *Literární kronika první republiky*. Její první vydání se (podobně jako v případě publikace *Český literární samizdat 1949–1989*) rychle vyprodalo. Dotisk obou knih byl díky nakladatelství Academia zajištěn na začátek následujícího roku.

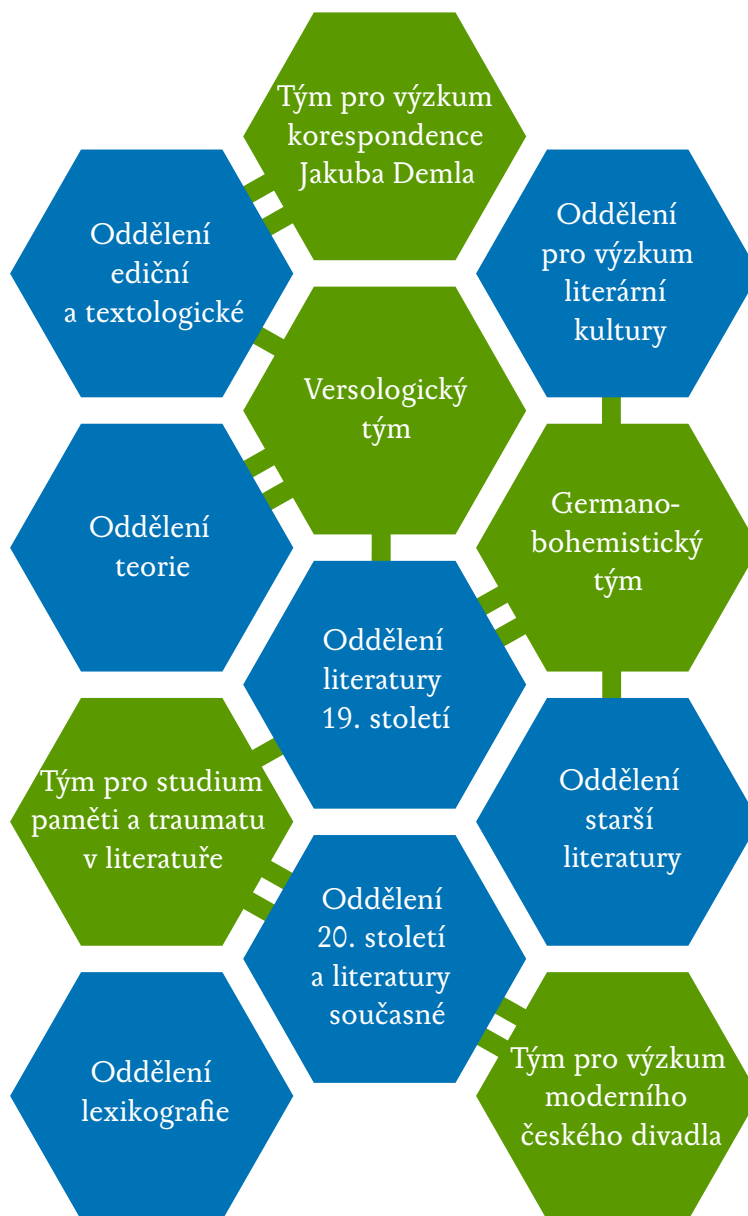
Oba nové týmy ÚČL, tým pro výzkum moderního českého divadla a germanobohemistický tým, založené v druhé polovině roku 2017 v reakci na výsledky Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014, se v průběhu roku 2018 prezentovaly uspořádáním mezinárodních vědeckých konferencí. Součástí pokračující internacionalizace bádání ÚČL byla organizační účast na přípravách 18. mezinárodní konference nejvýznamnější světové odborné společnosti pro textologii a editologii The European Society for Textual Scholarship, která proběhla v Praze v prostorách Univerzity Karlovy.

S podporou z programu Strategie AV21 a ve spolupráci s Nadačním fondem Česká knihovna a nakladatelstvím Host pokračovalo vydávání jediné ediční řady, která na úrovni aktuálního vědeckého poznání zprostředkuje studentům, pedagogické i širší kulturní veřejnosti kánon české literatury od jejích středověkých počátků po současnost. Ročník 2018 České knihovny zahrnul např. výbor z dramát V. K. Klicpery, verše a prózu Karla Havlíčka nebo poezii Josefa Kainara.

Výzkumná infrastruktura Česká literární bibliografie, jejímž provozovatelem je ÚČL, potvrdila v průběhu roku 2018 své postavení na Cestovní mapě ČR velkých infrastruktur pro výzkum, experimentální vývoj a inovace, 12. 12. 2018 bylo Vládou ČR schváleno její financování prostřednictvím MŠMT ČR na období 2020–2022.

Vedoucímu oddělení 20. století a literatury současné a bývalému řediteli ÚČL Pavlu Janouškovi byla v září 2018 za jeho dosavadní vědeckou činnost udělena Akademická prémie – nejvyšší forma uznání, kterou Akademie věd ČR svým vybraným pracovníkům (obvykle pouze třem ročně) uděluje. Součástí Praemium Academiae je také dlouhodobá finanční podpora výzkumného projektu nositele, s jejímž přispěním bude pod vedením P. Janouška v letech 2019–2024 realizován týmový výzkum v oblasti dějin literatury a divadla 20. století a současné literatury.

1.2 Činnost výzkumných útvarů

OBR. 1: Struktura výzkumných útvarů ÚČL; zdroj: ÚČL

V centru zájmu členů **oddělení starší literatury** (vedoucí Daniel Soukup) není pouze literatura psaná v českém jazyce, nýbrž i písemnictví latinské, německé, hebrejské a jidiš od jeho středověkých počátků po 18. století. S ohledem na toto chronologické i tematické rozpětí spolupracuje oddělení při pořádání konferencí, přípravě kolektivních knih i řešení výzkumných projektů se specialisty z dalších pracovišť Akademie věd ČR, jako jsou Ústav dějin umění, Historický ústav nebo Centrum medievistických studií Filosofického ústavu, a také s odborníky z univerzit, které pravidelně zve do svých přednáškových a diskusních cyklů. V roce 2018 se oddělení zapojilo do dvou aktivit programu Strategie AV 21 *Evropa a stát. Mezi barbarstvím a civilizací?* V rámci projektu *Politické a kulturní identity v literatuře doby Václava IV.* (ÚČL hlavním řešitelem spolu s Filosofickým ústavem) byl Matoušem Jaluškou, Matoušem Turkem (oba ÚČL) a Martinem Šormem (CMS) uspořádán mezinárodní workshop a na rok 2019 připravena výstava. V projektu *Král se špatnou pověstí. Utváření obrazu a pověsti českého a římského krále Václava IV.* připravilo spolu s Historickým ústavem (hlavní řešitel) výstavu a konferenci, která se uskuteční v roce 2019. Společně se členové oddělení v uplynulém období věnovali přípravě výkladového slovníku bohemikální středověké literatury a zpracovali několik hesel. Vedle toho plnili individuální badatelské úkoly: Magdalena Jacková spolu s Janem Linkou pracovala na projektu *Raně novověké biblické drama v českých zemích* (GA ČR, 2017–2019), Daniel Soukup spolu s Lenkou Panuškovou (ÚDU) uspěli v grantové soutěži GA ČR s projektem *Jeruzalém a jeho odraz v kultuře středověkých českých zemí*, do něhož se ze členů oddělení zapojí i M. Turek (2019–2022). Spolu s Erikou Brtňanovou z Ústavu slovenskej literatury SAV v Bratislavě pripravoval D. Soukup k vydání publikaci věnovanou středověké a raně novověké homiletice, jejíž vydání završí konferenci pořádanou na konci roku 2017 (v tisku, 2019). Matouš Jaluška vydal knižně svoji komparatistickou disertaci, obhájenou na FF UK (*Dvorná hra a vysoká láska. Uvedení k trubadúrskému zpěvníku R*, Praha, FF UK 2018) a získal na období 2018–2020 postdoktorský grant AV ČR na téma *Posvátné a světské v bohemikální fikci pozdního středověku*.

Oddělení literatury 19. století (vedoucí Dalibor Dobiáš) v roce 2018 uzavřelo dva velké projekty. Zaprvé šlo o dokončení monografie *Rukopisy královédvorský a zelenohorský. Studie z recepcí v kultuře a umění*, v níž autorský kolektiv pod vedením D. Dobiáše navázal na svou předchozí knihu *Rukopisy královédvorský a zelenohorský a česká věda* (2014) a zmapoval iniciativní roli údajných zlomků národní poezie v umělecké kultuře Česka a Evropy v 19. i 20. století (v tisku, 2019). Zadruhé se jednalo o grantový projekt *Kritická hybridní edice Máchova Máje* (GA ČR, 2016–2018), v jehož rámci byla pod vedením Michala Charypara ve spolupráci s dalšími odděleními ÚČL znovu prozkoumána geneze nejvýznamnějšího díla K. H. Máchy. Prvním knižním shrnutím výsledků projektu se stala Charyparova monografie *Prameny Máchova Máje* (2018), současně byla k vydání v ediční řadě Kritická hybridní edice připravena vědecká digitální edice a nové znění čtenářského vydání *Máje* (v tisku, 2019). Druhým rokem pokračovaly práce na velkém společném projektu *Počátky novodobé literární kritiky v českých zemích 1770–1805* (GA ČR, 2017–2019). Výchozí relační model, který o kritice uvažuje jako o formě vyjednávání mezi kritikou, autory a publikem, představili D. Dobiáš a Václav Smyčka ve studii *Počátky české literární kritiky v době osvícenské* v časopise *Česká literatura*

(č. 2018/1), další průběžné výstupy byly diskutovány na prosincovém workshopu a tiskem vyjdou v roce 2019 v tematickém čísle časopisu *Cornova*. Členové oddělení kromě toho sledovali své individuální odborné cíle, V. Smyčka například dokončil disertační práci o obrazu vyhnání v literatuře druhé poloviny 20. století a připravil její rukopis k vydání v Německu (v tisku, 2019). Martin Hrdina zajišťoval tradiční spolupráci oddělení při organizaci plzeňských mezioborových symposií věnovaných kultuře 19. století. Jednání 38. ročníku symposia bylo pod názvem *Pochopit vteřinu* věnováno prožívání času; příspěvky ze symposia budou jako obvykle zpřístupněny ve sborníku (v tisku, 2019).

Oddělení literatury 19. století zastřešovalo činnost **germanobohemistického týmu** (vedoucí Václav Petrbok), pro který byl rok 2018 prvním plným rokem společné činnosti. Členové týmu koncepčně i autorsky spolupracovali na *Literární kronice první republiky* (2018), pro kterou vytvořili všechny části věnované německojazyčné literatuře českých zemí. Ve dnech 15.–16. 11. 2018 pak v Praze uspořádali bilanční konferenci *Jak psát transkulturní literární dějiny?*, zaměřenou na problematiku psaní dějin vícera literárních kultur v různých jazycích. Výsledky jednání budou zpřístupněny v knize, jejíž redakční přípravu tým zahájil na samém sklonku roku.

Oddělení 20. století a literatury současné (vedoucí Pavel Janoušek) pokračovalo v práci na několika kolektivních úkolech. V rámci projektu *Literatura za Protektorátu Čechy a Morava (1939–1945)* (GA ČR, 2018–2020) napsali jeho členové a spolupracovníci první verze dílčích kapitol. V oddílu literárního života byly vypracovány klíčové části oddílů věnovaných proměnám kulturního kontextu od Mnichova a okupace až do heydrichiády, a to s cílem postihnout „adaptaci“ literatury na okupaci a na základě archivního bádání analyzovat proces nastolování protektorátních mechanismů kontroly a řízení české kultury. Vznikly rovněž texty věnované jazykové kultuře či proměnám literární výchovy ve školách (podkladové studie externích spolupracovníků Václava Velčovského a Martiny Šmejkalové). Část týmu se pak intenzivně věnovala – v české literární vědě poprvé – situaci, v níž se na území protektorátu v danou dobu nacházela literatura německá a vztahům mezi ní a literaturou českou. Souběžně pokračovala analýza vlastní protektorátní literární produkce. Byly nastíněny základní směry a proudy prozaické produkce a napsána první z řady žánrových kapitol, nově i za spolupráce s externisty. Nejdále postoupily práce na pracovní verzi kapitol věnovaných problematice dramatu; vznikla i kapitola o rozhlasové dramatice. Postoupily práce na kapitolách věnovaných poezii nově řízené externí spolupracovníci projektu literární historičkou Ivou Málkovou (FF OU). Přirozenou součástí práce oddělení byly individuální projekty věnované jednotlivým osobnostem české literatury. Knihou ... *a další studie* navázal P. Janoušek na svou starší publikaci *Černá kočka aneb Subjekt znalce v myšlení o literatuře a jeho komunikační strategie*, a to ve snaze pochopit „pravidla hry“ současného literárního i literárněvědného života. Před dokončením se ocitla monografie Petra Hrušky o Ivanu Wernischovi, svou disertaci o Vladislavu Vančurovi předložil k obhajobě Martin Lukáš.

V rámci oddělení pracoval **tým pro výzkum moderního českého divadla** (vedoucí Aleš Merenus), pro který byl rok 2018 podobně jako pro germanobohemistický tým prvním rokem odborné činnosti v kompletním obsazení. Pokračovaly práce na *Slovníku českého dramatu 20. století*, pro které vznikly tři desítky nových hesel. Vybraná hesla, tentokrát pojednávající dramata z přelomu 19. a 20. století, byla podobně jako v předchozím roce publikována ve formě speciální přílohy odborného časopisu *Theatralia* (č. 2018/1, Supplementum). V týmu zároveň vznikala antologie expresionismu představující Čechy a Němci napsané divadelní hry z českých zemí. Vydáním antologie v nakladatelství Academia v roce 2019 bude zahájena nová ediční řada věnovaná českému dramatu. Také teatrologický tým se v průběhu roku 2018 představil odborné veřejnosti reprezentativním vědeckým setkáním, a to kolokviem *Text a divadlo* (Praha 7.–8. 6. 2018), jehož výstup byl v následujících měsících rovněž připravován k vydání na rok 2019.

Oddělení lexikografie (vedoucí Michal Přibáň) věnovalo v roce 2018 maximální energii dokončení knižní encyklopedie *Český literární samizdat 1949–1989* (GA ČR, 2015–2017). Publikace vydaná v listopadu 2018 představuje první celistvý pohled na literární samizdat jako na podstatný prvek alternativní kultury především normalizačního dvacetiletí. Kromě pracovníků ÚČL se na ní autorsky podíleli specialisté z různých akademických pracovišť (např. AVU, FF MU či FF OU) i soukromí badatelé. Encyklopedie obsahuje 311 hesel samizdatových edic, časopisů a výběrově též neperiodických sborníků, a také rozsáhlou úvodní studii, která má charakter podrobně i kontextově zpracovaného náčrtu dějin literárního samizdatu období 1948–1989. Veškerá hesla vznikla na základě studia a analýzy pramenů, rozhovorů s aktéry samizdatových oběhů a často i na základě práce s veřejně nepřístupnými archivními materiály, které i nadále zůstávají v soukromém majetku někdejších vydavatelů a redaktorů. Oddělení se podílelo na činnosti mezinárodní badatelské sítě, umožňující mimo jiné sdílet výsledky podniknutého výzkumu českého literárního samizdatu, a to na platformě dvojice spřažených projektů. Projekt *NEP4DISSENT: New Exploratory Phase in Research on East European Cultures of Dissent* (program COST, zahájen v říjnu 2017) je koordinován Institutem Badań Literackich PAN (IBL), nositelem projektu *Média kulturní opozice v Československu* (program INTER-COST, zahájen v červnu 2018), zastřešujícím téma na národní úrovni a zahrnujícím i odborníky z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR a Filosofického ústavu AV ČR, je pak ÚČL. Cílem obou projektů je iniciovat novou etapu výzkumu kulturního disentu v bývalých socialistických zemích a vytvořit platformu pro jeho multidisciplinární a nadnárodní pojetí. Za oddělení se na aktivitách platformy podílel Eduard Burget, a to spolu se členy oddělení teorie Petrou Loučovou a Janem Matonohou. Další ze členek oddělení, Alena Přibáňová, představila spolu s P. Loučovou právě dokončenou encyklopedii *Český literární samizdat* na půdě varšavského a poznaňského pracoviště IBL. Jako celek se oddělení dále věnovalo aktualizacím personálních hesel internetového *Slovníku české literatury po roce 1945 on-line*. Pavel Šidák vydal v nakladatelství Academia monografii *Mokře chodí v suše*, jejímž předmětem je vodník jako jeden z nejvýraznějších prvků českého folkloru. Eduard Burget pro Knižní klub připravil podrobně komentované vydání Jiráskových *Starých pověstí českých*. Veronika Košnarová odevzdala do nakladatelství Torst rukopis monografie o Věře Linhartové.

Členové **edičního a textologického oddělení** (vedoucí Jiří Flaišman) spolupracovali s Michalem Charyparem z oddělení literatury 19. století na přípravě nového kritického vydání *Máje* Karla Hynka Máchy. Paralelně byly připravovány další svazky Kritické hybridní edice (básnické dílo Karla Tomana a *Kytice* K. J. Erbena). Pokusem o vytyčení základních otázek soudobé ediční praxe je kolektivní monografie Michala Kosáka, J. Flaišmana a kol. *Editologie. Od náčrtu ke knize*. Vyšla v ediční řadě Varianty, zaměřující se na klasické texty z dějin domácí a zahraniční textologie i práce současných textologů. Dále pro tuto ediční řadu připravili členové oddělení překlad vstupní příručky do francouzské genetické kritiky z pera Marca-Pierra de Biasiho *Textová genetika*, která vůbec poprvé seznamuje českého čtenáře s touto vlivnou literárněvědnou školou, a dále svazek prací předního editora druhé poloviny 20. století, dlouholetého pracovníka ÚČL Mojžíra Otruby *Autor – text – dílo a jiné textologické studie* (vše 2018). Ve dnech 15.–17. 11. 2018 pracovníci edičního a textologického oddělení participovali na pořádání 15. mezinárodní konference ESTS (The European Society for Textual Scholarship) *Author as Editor and Editor as Author*, která se za spolupráce FF UK a FHS UK uskutečnila v Praze. Na národní úrovni uspořádala pravidelné setkání editorů v podobě již XI. textologického kolokvia, jehož tématem bylo tentokrát *Dílo jako ediční problém* (18. 12. 2018). Jednotlivé příspěvky se věnovaly otázkám spojených s rozvrhem, uspořádáním a ediční přípravou sebraných spisů novočeských autorů. Oddělení dále zajistilo odbornou přípravu ročníku 2018 České knihovny, čítajícího pět svazků s kanonickými díly české literatury v širokém historickém záběru od drobných spisů a listů Jana Husa v národním jazyce po poezii Josefa Kainara (vychází ve spolupráci s Nadačním fondem *Česká knihovna* a nakladatelstvím Host).

Součástí oddělení edičního a textologického je **tým pro výzkum korespondence Jakuba Demla**, který za vedení Daniely Iwashity připravil k vydání obsáhlou kolektivní monografii *Cožpak to jsem chtěl, aby mne zařadili do literatury? Jakub Deml a literární tradice* (ed. D. Iwashita), svazek soustředil práce řady předních odborníků na Demlovo dílo a představil obraz současného stavu bádání o Demlově životě a tvorbě. Dvousvazková edice dopisů Jakuba Demla Otokaru Březinovi *Poznávám krásu Vašich krajín (I. Dopisy 1899–1928, II. Dedikace, deník, komentáře)* uzavřela grantový projekt, na který navázala následná badatelská činnost a ediční práce týmu. Ten v průběhu roku pokračoval ve zpracovávání Demlovy korespondence Josefu Florianovi, Jaroslavu Durychovi ad.

Svůj hlavní projekt předchozího období završilo **oddělení teorie** (vedoucí Ondřej Sládek, od 1. 7. 2018 Robert Kolár) vydáním knihy *Slovník literárněvědného strukturalismu* (ed. O. Sládek), která byla slavnostně představena v listopadu na *Dni se Slovníkem literárněvědného strukturalismu* (s příspěvky vystoupili O. Sládek, Zdeněk Hrbata, Richard Müller a předseda Pražského lingvistického kroužku Tomáš Hoskovec). V projektu *Proměny narativních způsobů v české próze I* (vedoucí Alice Jedličková, GA ČR 2018-2020) konfrontoval řešitelský tým dílčí analýzy textového materiálu s dosavadní teorií a diachronními pozorováními (metodologicko-analytická studie Jiřího Kotena a A. Jedličkové byla publikována v *České literatuře* č. 2018/5). Práce dále pokračovala analýzou diachronních proměn syžetových konstrukcí (studie Michala Charypara, v tisku), řeči postav (studie A. Jedličkové, v tisku)

a časoprostorové konstrukce (případové studie Kateřiny Piorecké s A. Jedličkovou a J. Kotena, první byla zařazena do sborníku *Pochopit vteřinu...*, druhá je v tisku). Projekt *Literární komunikace ve světle média* vstoupil do svého posledního roku a byl ve znamení dokončování závěrečného výstupu, kterým je kolektivní monografie zařazená do programu nakladatelství Karolinum (vedoucí autorského kolektivu R. Müller). Petra Loučová a Jan Matonoha se od června 2018 ve spolupráci s kolegy z oddělení lexikografického a z dalších ústavů Akademie věd ČR zapojili do projektu *Média kulturní opozice v Československu*, zúčastnili se řady pracovních jednání (Brémy, Bělehrad) a navázali spolupráci s Institutem Badań Literackich PAN. Díky projektu *Hranice literární vědy: literární komunikace a kulturní transfer*, financovanému z OP VVV, vyjeli dva členové oddělení v závěrečné části roku na badatelský pobyt na prestižních pracovištích v zahraničí: Stanislava Fedrová se na Freie Universität Berlin věnovala problematice intermediálních studií, Bohumil Fořt na University of Maryland teorii vyprávění (studie o Kafkovi vyšla anglicky v Berlíně) a dějinám českého strukturalismu v exilu (se zaměřením na ohlas díla Lubomíra Doležela). R. Müller připravil cyklus přednášek pro Literárněvědné fórum na téma *Literatura, (nová) média, medialita*, na kterých vystoupili kromě badatelů z ÚČL také externisté Tomáš Chudý a Josef Vojvodík. B. Fořt, A. Jedličková a O. Sládek se zapojili do mezinárodního projektu *Handbook of Diachronic Narratology* (vedoucí projektu prof. Wolf Schmid), jehož výstupem bude kolektivní monografie.

V roce 2018 pokračovali členové **versologického týmu** Petr Plecháč a Robert Kolár v řešení grantového projektu *Stylometrická analýza básnických textů* (GA ČR, 2017–2019). V rámci projektu byly mimo jiné publikovány články zabývající se určováním autorství textů na základě versologických parametrů či možnostmi využití korpusových přístupů při detekci rýmu, oba články byly publikovány v angličtině v zahraničí a vycházely ze srovnání českého, anglického, španělského, německého a francouzského materiálu. Strofickým kombinacím v české poezii přelomu 19. a 20. století byla věnována studie, která vyšla na Slovensku. Dva z externích zahraničních spolupracovníků projektu, David Birnbaum (University of Pittsburgh) a Artjoms Šela (Tartu Ülikool), absolvovali během roku 2018 krátkou stáž v ÚČL. Spolu s tím probíhaly přípravné práce pro budování korpusu českého verše první poloviny 20. století. Další ze členů versologického týmu, Jakub Říha, dokončoval v průběhu roku 2018 monografii o verši Jana Nerudy.

Na půdě **oddělení pro výzkum literární kultury** řídil Petr Šámal práce na obrazově-výkladové publikaci *Literární kronika první republiky* (2018), koncipované jako hlavní příspěvek ÚČL k celostátním oslavám 100. výročí založení ČSR. Členové oddělení se pod vedením Michaela Wögerbauera dále soustředili na dokončení individuálních projektů nebo týmových projektů menšího rozsahu. Dva doktorandi úspěšně obhájili své disertace na FF UK v Praze. Petr Piša přitom část svých výzkumů předběžnou cenzuru uplatnil vedle disertace také v německy psané monografii, na niž spolupracoval s významným bolzanologem Wolfgangem Künnem. Zaměření disertační práce Markéty Holanové, pojednávající o raných dějinách detektivky v české literární kultuře, korespondovalo se zájmem oddělení o populární literaturu. Ten se projevil také vydáním dvojice antologií ze sešitových románových edic 30. a 40 let 20. století, jejichž editorem byl Pavel

Janáček (*Slzavé údolí a jiné příběhy ze starých večerů pod lampou, Eskadra obětovaných a jiné příběhy ze starých románů do kapsy*, 2018). Pavel Kořínek ve spolupráci s Lucií Kořínkovou z oddělení edičního a textologického vydali publikaci *Puntá. Zapomenutý hrdina českého komiksu* (2018). Kromě toho P. Kořínek pokračoval v prezentování českého komiksu a českých studií komiksu na mezinárodní půdě, a to nejen v Evropě, ale i v Japonsku. Řešitelský tým ve složení Claire Mádllová, P. Píša a M. Wögerbauer se věnoval práci na dvou monografiích, připravovaných k vydání na léto 2019. Jedná se o hlavní výstupy projektu *Budování národa čtenářů. Síť, podniky a protagonisté knižního trhu v Čechách (1749–1848)* (GA ČR, 2015–2017). Kolektivní monografie o knižním trhu v druhé polovině 18. a v první polovině 19. století vznikala v češtině pro nakladatelství Academia, kde jí bude zahájena nová ediční řada Knižní kultura; v němčině psaná encyklopedie firem a aktérů českého knižního trhu téhož období vznikala pro nakladatelství Harrassowitz z Wiesbadenu. Línii bádání věnovaného sociologii literární komunikace dále v činnosti oddělení reprezentovala antologie polské sociologie literatury *Za textem* (2018), sestavená Jiřím Trávníčkem. Od června se J. Trávníček – spolu s M. Wögerbauerem, P. Píšou a C. Mádllovou – zapojil do řešitelského týmu grantu *READ IT* (JPI CH, 2018–2020). Cílem tohoto evropského projektu je vytvořit digitální prostředí, které dokáže v digitalizovaných textech rozpoznávat tzv. čtenářské zážitky a ukládat získaná data do specializované databáze. V souvislosti se zahájením projektu *READ IT* se externími členy oddělení stali Anežka Kuzmičová (Stockholms universitet), Roar Lishaugen (Universitetet i Oslo) a Damiano Rebecchini (Università degli studi di Milano).

1.3 Literární kronika první republiky: příspěvek Společnému století 1918–2018

Do celostátního programu připomínek a oslav významných výročí roku 2018 spojených s českou státností, organizovaného společně s řadou státních a veřejných institucí pod heslem Společné století 1918–2018 a na základě usnesení Vlády České republiky č. 353 z 10. 5. 2017, přispěl ÚČL vydáním reprezentativní obrazově-výkladové publikace *Literární kronika první republiky*. Při její přípravě zhodnotil dlouhodobé vztahy s klíčovými oborovými institucemi v České i Slovenské republice, a to Památkem národního písemnictví v Praze, z jehož sbírek byla převážně sestavena obrazová a dokumentární část knihy, Ústavem slovenskej literatúry SAV v Bratislavě, jehož vědečtí pracovníci koncepčně i autorsky zajistili kapitoly věnované literárnímu dění na Slovensku včetně menšinové literatury maďarské, a nakladatelstvím Academia, které zajistilo produkci a distribuci knihy.

Do příprav knihy byli jako autoři jednotlivých kapitol či oddílů zapojeni výzkumní pracovníci či doktorandi z nejrůznějších útvarů ÚČL a dále externí spolupracovníci z Česka i ze zahraničí – bohemisté, slovakisté, germanisté, ukrajinisté a hungaristé, literární vědci, archiváři, kulturní historikové a historikové umění. Nenahraditelnou roli sehráli při vzniku knihy členové nového germanobohemistického týmu ÚČL, díky nimž je v publikaci zohledněn literární život německé menšiny v Československé republice, a také bibliografické sbírky a databáze výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie.

Bohaté a rozmanité dění ve všech regionech a jazycích meziválečné ČSR znázorňuje *Literární kronika první republiky* formou kaleidoskopické mozaiky literárních událostí, jak se zrcadlily v dobovém kulturním nebo denním tisku vydávaném v různých částech republiky. Seznamuje se s těžejšími díly napsanými spisovateli ČSR, a konečně také přístupnou formou rozebírá vybrané souvislosti tehdejšího literárního života a knižní kultury, proměny překladatelství, typografie, tehdejší trendy v oblasti knih pro děti a mládež atd. Mezi 21 literárními díly, kterým je v knize věnována samostatná kapitola, nalezne čtenář prózy, básnické knihy nebo dramata česká, německá a slovenská. Patří k nim Haškovy *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*, *Měsíce* Karla Tomana nebo básnická sbírka Františka Halase *Kohout pláší smrt*, ale také poezie Jána Smreka či Ladislava Novomeského, prózy Jégého, Mila Urbana, Franze Kafky, Hermanna Ungara a Ludwiga Windera.

K popularizaci multikulturně pojatého obrazu literárního dění ČSR vznikla s podporou ze Strategie AV21 stejnojmenná volně šířená internetová výstava s podtitulem Události a díla literatury ČSR 1918–1938, určená pro městské a veřejné knihovny, školy a nejrůznější kulturní zařízení. Mimo prostory ÚČL byla výstava poprvé instalována vzápětí po zveřejnění na Gymnáziu Dr. Karla Polesného ve Znojmě.

Kniha i výstava byly poprvé médiím i odborné, pedagogické a kulturní veřejnosti představeny 16. 10. 2018 při Dni s první republikou na Florenci. Součástí programu bylo dále slavnostní otevření nového přednáškového sálu, který byl v budově ÚČL (pocházející rovněž z období první republiky a představující cennou ukázkou českého funkcionalismu) postaven v období 2017–2018 podle projektu ateliéru Projektil architekti.

Zájem médií o *Literární kroniku první republiky* dokládá šest reportáží nebo rozhovorů o této publikaci, které do svých zpravodajských programů nebo kulturních magazínů v prvních měsících po vydání zařadily Česká televize, Český rozhlas a Slovenský rozhlas.

OBR. 2: Den s první republikou na Florenci; Ondřej Lím (vlevo) a Petr Šámal (vpravo); zdroj: ÚČL

1.4 Z dokončovaných projektů

1.4.1 Psík Puntá: ke komerční dětské kultuře 30. a 40. let 20. století

Projekt Pavla Kořínka Puntá: zapomenutý hrdina českého komiksu 1934–1942, realizovaný s podporou z akademického Programu podpory perspektivních lidských zdrojů, se v roce 2018 dočkal završení v podobě vydání stejnojmenného knižního výstupu (připravého autorskou dvojicí Pavel Kořínek – Lucie Kořínková). Objemný box obsáhl kromě drobnějších tisků zejména dvojici samostatných knih: Za prvé odbornou monografii, jež se v zaostření na dílčí, ve své době populární, dnes však již spíše opomíjený dětský časopis pokouší o nové nahlédnutí dobové dětské komerční populární kultury v nejrůznějších jejích mediálních i žánrových podobách, a za druhé rozsáhlý komentovaný výbor z předmětného komiksového seriálu.

Uvedení knihy vyvolalo výrazný mediální ohlas (televize, rozhlas, tisk) a projekt se dočkal i řady ocenění či nominací na rozličné oborové ceny (Magnesia Litera, Nejkrásnější knihy ČR, Cena Muriel, Zlatá stuha).

OBR. 3: Publikace Puntá: zapomenutý hrdina českého komiksu 1934–1942; zdroj: ÚČL

1.4.2 Německo-česká spolupráce na monografii o Bolzanovi a cenzuře

Kniha „*weil ich den kirchlichen sowohl als weltlichen Behörden mißfiel*“, která vyšla v rakouském nakladatelství Academia-Verlag jako 28. svazek ediční řady Beiträge zur Bolzano-Forschung, na jednu stranu navazuje na výsledky dlouholetého výzkumu cenzury v českých zemích, jejichž nositelem je v rámci ÚČL oddělení pro výzkum literární kultury, na druhé straně představuje plod dlouholetého badatelského úsilí Wolfganga Künneho, emeritního profesora filozofie na univerzitě v Hamburku.

Kniha osvětluje důvody, jež vedly k zařazení prací matematika a filozofa Bernarda Bolzana na seznam zakázaných knih, i proces, který tomuto aktu předcházel. Poukazuje rovněž na neobvyklé či přímo paradoxní aspekty cenzurní praxe, jež vedly k tomu, že se cenzurní řízení táhlo po dobu několika let anebo že nehledě na zákaz mohla mít čtenářská veřejnost k Bolzanovým indexovaným dílům přístup. Paradoxní je ovšem i stanovisko samotného Bolzana k cenzuře: Bolzano, opakovaná oběť státní i církevní cenzury, se totiž ve své vlastní utopii *O nejlepším státě* vyslovoval pro silnou cenzuru v ideální společnosti.

Svazek je doplněn edicí dosud nezveřejněných archivních dokumentů dokládajících policejní sledování Bernarda Bolzana anebo ohlas jeho děl. Spoluautorem knihy za ÚČL je Petr Píša.

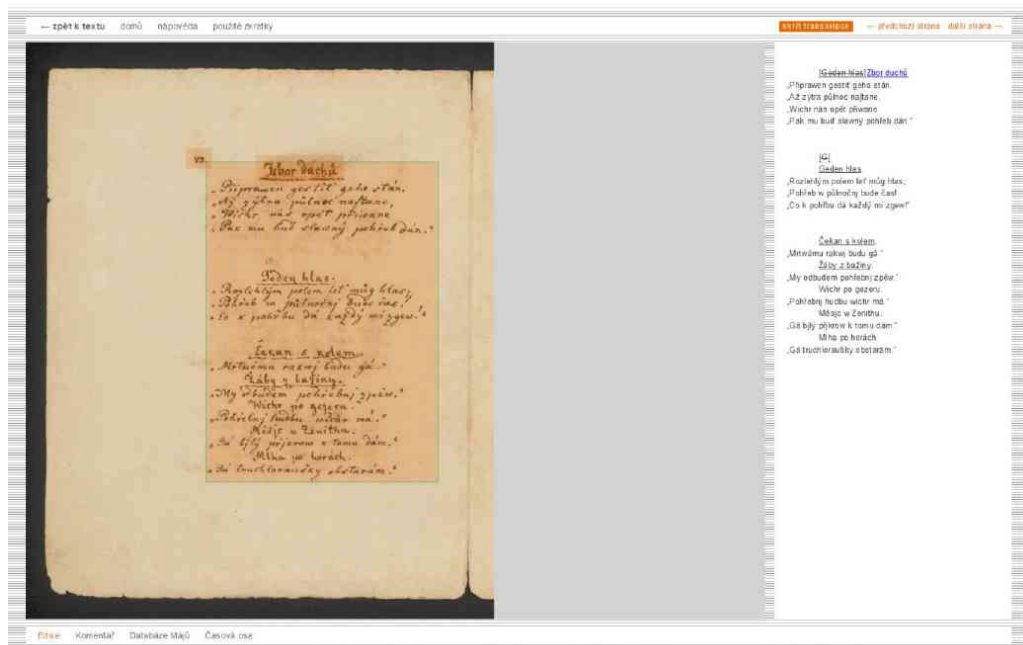
1.4.3 Kritická hybridní edice Máchova Máje

Po tři roky bylo v ÚČL ve spolupráci několika výzkumných útvarů, pod vedením Michala Charypara a s podporou Grantové agentury ČR připravováno nové vědecké vydání slavné básně K. H. Máchy *Máj*. Projekt sestával z části výzkumné, při níž byl proveden zevrubný průzkum všech známých pramenů *Máje*, a z části ediční. Při ní byla jednak inovována softwarová platforma pro vědeckou edici, jednak zpracováno vědecké a čtenářské vydání *Máje*. Technická data pro obě vydání, tištěné a elektronické, byla na konci roku připravena tak, aby svazek i s přílohovým CD mohl vyjít v první polovině roku 2019. Kritickou hybridní edici vydávají ÚČL a nakladatelství Akropolis, *Máj* je jejím čtvrtým svazkem.

Textologicky a historicky zaměřený výzkum představoval nutný předpoklad nového vědeckého vydání *Máje* i zpřístupnění jeho textových pramenů. Jako pobočné výstupy projektu byly zamýšleny čtyři časopisecké studie, vydány byly tři, zaměřené na cenzuru prvního vydání *Máje* a dalších máchovských tisků (Petr Píša z oddělení pro výzkum literární kultury), na všestranný průzkum

rukopisu *Máje* a jeho srovnání s prvním tištěným vydáním a dalšími prameny (M. Charypar) a na úzus kritického vydávání *Máje* v období kanonizace Máchova textu od nálezů rukopisu *Máje* roku 1916 až po zatím poslední kritické vydání básně v Knihovně klasiků z roku 1959 (Michal Kosák a Jiří Flaišman z oddělení edičního a textologického). Čtvrtá plánovaná časopisecká studie se rozrostla v knižní monografii *Prameny Máchova Máje*, v níž vedoucí projektu shrnul známá fakta a vyslovil nové hypotézy o všech jednotlivých pramenech a dále například nově rekonstruoval proces geneze básně.

V rámci tištěné knihy projekt zpřístupní čtenářsky upravený (pravopisně modernizovaný a sjednocený) text *Máje*, doplněný obsáhlým komentářem, úvody a vysvětlivkami. V rámci digitální aplikace na přiloženém CD budou zpřístupněny všechny známé textové prameny Máchovy básně v diplomatické transkripci i v obrazové podobě, dále vědecké vydání *Máje* a databáze úplných tištěných vydání této Máchovy básně v letech 1836 až 2019 včetně překladů do cizích jazyků. Digitální edice dále zahrne zevrubný komentář včetně textových příloh (zprávy z písmoznaleckého a chemického zkoumání rukopisu *Máje*, nevydaná studie Oldřicha Králíka *Domnělý autograf Máje*) a časovou osu, určenou pro snadnou orientaci v bio- a bibliografických údajích. Ve spolupráci s odborníky z Fakulty informačních technologií ČVUT byla kompletně inovována digitální platforma Kritické hybridní edice. Cílem přitom bylo nejen zdokonalení aplikace pro uživatele, ale především její úprava pro plánovaný přechod digitální komponenty ediční řady na internet. Pro digitální aplikaci bylo zpracováno kódování všech elektronicky zprostředkovaných textů v mezinárodním standardu TEI P5.

OBR. 4: Rukopis Máchova *Máje* a jeho přepis; zdroj: ÚČL

1.5 Nové týmy ÚČL se představily vědecké obci

Po prvním roce své existence uspořádaly oba nové výzkumné týmy ÚČL, tým pro výzkum moderního českého divadla a germanobohemistický tým, založené v průběhu roku 2017 v návaznosti na výsledky a doporučení Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014, reprezentativní vědecká setkání. Konference byly věnovány profilujícím vědeckým otázkám obou týmů, v neposlední řadě bylo jejich cílem prezentovat nová vědecká střediska před národní i mezinárodní odbornou obcí. Obě setkání proběhla ve vlastních přednáškových sálech ÚČL v Praze.

1.5.1 Jak psát transkulturní literární dějiny?

Germanobohemistický tým uspořádal ve dnech 15.–16. 11. 2018 bilanční konferenci *Jak psát transkulturní literární dějiny?*, zaměřenou na teoretickou a metodologickou problematiku psaní dějin vícero literárních kultur v různých jazycích, koexistujících na jednom území. Jde o situaci, která byla v minulosti charakteristická pro české země, ale týká se i mnoha dalších multietnických regionů Evropy či světa. Nedávné diskuse o možnostech a limitech literární historiografie, sílící zájem o transkulturní vztahy mezi literaturami a řada dílčích bohemistických, germanistických, latinistických i slavistických projektů vytvořily v uplynulých letech potřebu rekapitulovat dosavadní přístupy k této problematice, zachytit iniciativy podobného zaměření v různých multietnických regionech Evropy a zhodnotit konkrétní metodologické koncepce, které se mohou stát produktivním východiskem transkulturně pojatých literárních dějin českých zemí.

Na konferenci zaznělo patnáct referátů, kromě germanobohemistů působících v ÚČL promluvili například Dieter Heimböckel, Jan Hon, Andreas Kelletat, Jörg Krappmann, Marek Nekula, Lucie Storchová, Jozef Tancer, Manfred Weinberg, celkem bylo zastoupeno pět zemí (Česko, Německo, Rakousko, Slovensko, Lucembursko), šest odborníků a odbornic z různých pracovišť vytvořilo

závěrečný diskusní panel. Široký časový a tematický záběr programu obsáhl referáty týkající se středověké a humanistické slovesné produkce, 19. a první poloviny 20. století, ale rovněž řady specifických problémových okruhů (překlad, kulturní transfer, periodizace, vícejazyčnost, kánon, regionalismus, konfesionalismus) i metodologických přístupů (postkoloniální studia, transkulturní teorie, nový historismus). Zvláštní pozornost byla věnována reflexi běžících zahraničních projektů, které podobný přístup uplatňují (např. vznikajícím dějinám ukrajinské literatury či rukověť literatur Bukoviny). Jak bylo na konferenci právem zdůrazněno, o interkulturalitě je dnes již třeba uvažovat nikoli staticky, ale myslet ji jako „proces a rozvrh“, a tedy i neustále ověřovat teoretické koncepty vlastním výzkumem. Většina přednášejících v souvislosti analyzovala prostřednictvím zmiňovaných teoretických modelů nejrůznější témata svého individuálního odborného zájmu (dílo F. Kafky, „hraničářský román“, prozaická produkce v Čechách přelomu 18. a 19. století, levicové literární prostředí v českých zemích 20. a 30. let 20. století, středověká epika, první světová válka v literatuře českých zemí aj.). Členové germanobohemistického týmu mohli při svých vystoupeních navázat na zkušenosti ze své spolupráce na *Literární kronice první republiky*, prvním pokusu o komplexní obraz literárního dění na území meziválečné Československé republiky bez ohledu na užívaný jazyk, kam přispěli přehledovými a monografickými kapitolami i četnými informacemi z kulturního (zejména literárního, ale i divadelního) života německy mluvících občanů ČSR.

Výsledky konference budou zpřístupněny ve sborníku, určeném primárně pro české čtenářstvo. Jeho úkolem bude stimulovat další debaty o podobě budoucí literárněhistorické syntézy literatur(y) českých zemí napříč obory – bohemistikou, germanistikou i dalšími filologiemi, kulturní vědou či sociální a politickou historií.

OBR. 5: Konference *Jak psát transkulturní literární dějiny?*; zdroj: ÚČL

Tým pro výzkum moderního českého divadla uspořádal ve dnech 7.–8. 6. 2018 odborné kolokvium *Text a divadlo*, na němž své příspěvky prezentovalo více než dvacet českých a slovenských divadelních a literárních vědců. Současně vědecké orientaci týmu odpovídalo tematické zaměření kolokvia, když v centru jeho zájmu stál vztah literární a divadelní komunikace.

První jednací den otevíral blok teoreticky profilovaných příspěvků. David Drozd ve svém vystoupení podrobil kritickému čtení studie Jiřího Veltruského, Aleš Merenus hledal možnosti, kudy by se mohl ubírat výzkum historické poetiky českého moderního dramatu. František A. Podhajský představil síťový model Franca Morettiho a blok uzavřel Dime Mitrevski příspěvkem zaměřeným na teoretické problémy překladu dramatických textů. Druhý blok kolokvia byl orientován na zkoumání hranic mezi literárností a divadelností. David Kroča si položil otázku, zda literárnost dramatu konstituuje již sama skutečnost, že je zveřejňováno jako ostatní literární díla. Lenka Jungmannová se zabývala vymezením literární a divadelní funkce v divadelní hře, Zuzana Augustová se pokoušela identifikovat stopy teatrality v textech Elfriede Jelinek a Tereza Pavelková zase v dílech této rakouské dramatičky analyzovala kategorii časoprostoru. V dalším bloku Martin Timko zvažoval možnosti zkoumání vztahu textu a divadla pomocí hermeneutiky a Jana Wild se zabývala slovenskými překlady Shakespearových dramát. Ve čtvrtém bloku zazněl příspěvek Michala Fránka věnovaný hrám Jaroslava Hilberta a referáty Ivy Mikulové, která se zabývala proměnami pojmu „režisérismus“, a Dagmar Kročanové, jež představila tvorbu dramatika Júliusa Barča-Ivana.

Druhý jednací den otevřel příspěvek Jakuba Kapičiaka zacílený na tvorbu ruského performerů Dmitrije Prigova a Zuzany Spodniakové, která se snažila poukázat na dramatický charakter písňových textů a básní Vladimíra Vysockého. V následujícím bloku vystoupila Jitka Šotkovská, která představila různé způsoby, jimiž se v současné době inscenují divadelní hry Václava Havla. Dále zazněl příspěvek Roberta Kolára, který zkoumal funkci verše v české polistopadové dramatické produkci. Dáša Čiripová na dvou současných slovenských performancích promýšlela vztah obrazu a textu v divadelní inscenaci a Katarína Cupanová zase představila dva možné způsoby dramatizace literárních předloh. V předposledním bloku kolokvia vystoupila Vladislava Fekete s příspěvkem zaměřeným na současnou slovenskou dramaturgii, Jaroslav Sommer pak krátce pojednal o aktualizaci dramatu prostřednictvím homosexuálního tématu a Michaela Mojžišová blok uzavřela referátem o proměnách textových složek ve slovenských operních dílech vzniklých na přelomu 20. a 21. století. V závěru kolokvia promluvila Julie Kočí o intertextových vazbách vybraných baletních libret a Petr Odo Máchaček představil základní principy režijní práce s textem v Divadle Kámen.

Speciální součástí programu se stala živá panelová debata o pracovní verzi knižní studie Pavla Janouška *Divadlo a text*. Účastnili se jí přední čeští teatrologové jako například Jan Císař, Jaroslav Etlík, Jan Motal, Vít Neznal, Martin Pšenička, Martin Švejda, Barbara Topolová a další. Knižním výstupem z kolokvia *Text a divadlo* se stane stejnojmenná kolektivní monografie, již do svého edičního plánu na rok 2019 zařadilo nakladatelství Academia.

OBR. 6: Odborné kolokvium *Text a divadlo*; zdroj: ÚČL

1.6 Činnost výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie

V roce 2018 se výzkumná infrastruktura Česká literární bibliografie soustřeďovala na čtyři okruhy úkolů: 1. naplňování cílů samotné výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie (MŠMT ČR, 2016–2019); 2. řešení projektu Český literární internet (OP VVV, 2017–2021); 3. zapojování výzkumné infrastruktury do evropských sítí a další posilování její mezinárodní spolupráce; 4. mapování potřeb uživatelů a s tím související příprava inovovaných uživatelských rozhraní ČLB.

V rámci samotného projektu výzkumné infrastruktury pokračovalo průběžné zpracování aktuální oborové produkce. Aktuální přírůstek záznamů s rokem vydání 2018 činil 9465 záznamů. Dále byla retrospektivně doplňována bibliografie českého literárního samizdatu, jejíž báze obsáhla ke konci roku 6877 záznamů. K 31. 12. 2018 tak bylo ve všech bázích ČLB (nehledě na mimořádně rozsáhlý datový korpus digitalizované retrospektivní bibliografie pokrývající období do roku 1945) zpracováno celkem 596 204 záznamů. To znamená, že za rok 2018 bylo vytvořeno 24 379 nových záznamů. Vedle průběžné excerpcce pokračovala redakce historických bází ČLB, zvláště předmětového rejstříku osob, a redakce báze excerpaných časopisů. Tímto způsobem bylo opraveno bezmála 50 000 záznamů. V září 2018 pak bylo uspořádáno řádné zasedání mezinárodní vědecké rady ČLB.

Druhým rokem probíhaly práce na projektu Český literární internet. Značně postoupila zejména retrospektivní excerpcce on-line materiálu z českého internetu – ke konci roku 2018 bylo zpracováno celkem 12 546 záznamů zejména z literárních a kulturních periodik. V roce 2019 by se měla excerpcce nově zaměřit na zpracování zpravodajských serverů a on-line mutací tištěných deníků. Byl též publikován první výstup základního výzkumu, vytvořený v rámci projektu: šlo o studii Karla Pioreckého s názvem Česká počítačově generovaná literatura a otázka autorství literárního textu, otištěnou v časopise *World Literature Studies* (č. 2017/3); dva další texty byly přijaty k publikaci. Aktivity projektu byly též představeny na dvou mezinárodních konferencích: V. Malínek s Tomaszem Umerlem (Instytut Badań Literackich PAN) vystoupili s metodologicky zaměřeným příspěvkem nazvaným *What (not) to document?* na výroční konferenci *Document Academy* v Turíně. Pavla Hartmanová s Paulinou Czwordoń-Lis (IBL) prezentovaly na 11. výroční konferenci Národního úložiště šedé literatury v Praze přednášku s názvem *Reflexe literárního dění v digitálním prostředí*. V rámci třetí klíčové aktivity projektu pak byl vyvíjen statisticko-analytický

modul pro prezentaci bibliografických dat: byla navržena a připravena výchozí databáze, nad níž bude pracovat vyhledávací nástroj VuFind.

Významná část aktivit ČLB směřovala k diseminaci informací o projektu a aktivní komunikaci s odbornou i laickou veřejností. ČLB uspořádala na dvě desítky přednášek, kromě tematického cyklu v rámci Literárněvědného fóra ÚČL vystoupili její pracovníci na třech mezinárodních konferencích. Významná část přednáškových aktivit směřovala k vysokoškolským studentům. ČLB připravila šest vystoupení pro podzimní běh Jinonických informačních pondělků, organizovaných Ústavem informačních studií a knihovnictví FF UK, dále například pět prezentací pro studenty prvního ročníku bohemistiky na Filozofické fakultě UK a semestrální kurs práce s vědeckými informacemi pro studenty Pedagogické fakulty UK, dvěma přednáškami se účastnila Týdne vědy a techniky atd.

Důležitým krokem v komunikaci s uživateli služeb ČLB bylo provedení průzkumu spokojenosti se službami výzkumné infrastruktury, založeného na on-line formuláři. Pilotní část průzkumu proběhla v zimě 2018 a zúčastnilo se jí 456 respondentů. Byť byly služby ČLB hodnoceny vesměs pozitivně a výhrady směřovaly především k přehlednosti a grafice uživatelského rozhraní, průzkum jednoznačně ukázal, že mezi uživateli existuje silná poptávka po centralizovaném vyhledávání ve všech datech ČLB. V reakci na to začala ČLB testovat discovery systém VuFind a na podzim 2018 zahájila práce k jeho implementaci.

Intenzivní práce s uživatelskými komunitami se odrazila v dalším nárůstu využití služeb ČLB. Počet přístupů k jejím on-line zdrojům poprvé v historii přesáhl hranici 100 000 návštěv.

Intenzivně se rozvíjela spolupráce ČLB s Centrem Humanistyki Cyfrowej, výzkumnou infrastrukturou obdobného zaměření, kterou provozuje Instytut Badań Literackich PAN. Společným zájmem obou institucí je začlenění obou pracovišť vyrůstajících z tradice oborové literární bibliografie do mezinárodních infrastrukturních sítí. Proto byly v závěru roku 2018 zahájeny práce směřující k ustavení pracovní skupiny pro bibliografická data v rámci evropského konsorcia DARIAH-ERIC.

1.7 Ocenění pracovníků

1.7.1 Akademická prémie

Vedoucí oddělení 20. století a literatury současné Pavel Janoušek obdržel 26. 9. 2018 z rukou předsedkyně AV ČR Evy Zažímalové nejprestižnější ocenění udělované Akademií věd ČR: Praemium Academiae.

OBR. 7: Slavnostní předání Akademické prémie. Laureát Pavel Janoušek (vlevo), předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová (uprostřed), ředitel ÚČL Pavel Janáček (vpravo); zdroj: AV ČR

1.7.2 Prémie Otto Wichterleho

Václav Smyčka (oddělení literatury 19. století / germanobohemistický tým) byl za špičkové vědecké výsledky v roce 2018 vyznamenán *Prémií Otto Wichterleho*. V roce 2018 udělila Akademie věd ČR toto prestižní ocenění 23 mladým vědcům.

OBR. 8: Předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová předává Prémii Otto Wichterleho Václavu Smyčkovi; zdroj: AV ČR

1.7.3 Cena Josefa Hlávky

Iva Mikulová (oddělení 20. století a literatury současné / tým pro výzkum moderního českého divadla) obdržela v roce 2018 za svou vědeckou činnost *Cenu Josefa Hlávky pro mladé talentované pracovníky Akademie věd České republiky*.

1.7.4 Ceny Muriel a Zlatá stuha

Knihy Pavla Kořínka (oddělení pro výzkum literární kultury) a Lucie Kořínkové (oddělení ediční a textologické) *Puntá: Zapomenutý hrdina českého komiksu (1934–1942)* byla vyznamenána cenou Muriel v kategorii Přínos českému komiksu a cenou Zlatá stuha v kategorii Teorie a kritika literatury (umění) pro děti a mládež.

1.7.5 Kniha roku deníku Pravda a Ceny nakladatelství Academia

Knihy autorského kolektivu vedeného Petrem Šámalem (oddělení pro výzkum literární kultury) *Literární kronika první republiky* se umístila na prvním místě v kategorii českých knih v anketě Kniha roku slovenského deníku *Pravda*. Dále získala cenu nakladatelství Academia v kategorii výtvarné zpracování. Cena byla udělena autorům výtvarného řešení knihy, Ondřeji Límovi a Michalu Smejkalovi z grafického studia Symbiont.

1.7.6 Magnesia Litera

Dvě knihy pracovníků ÚČL – *Puntá: Zapomenutý hrdina českého komiksu (1934–1942)* Pavla Kořínka (oddělení pro výzkum literární kultury) a Lucie Kořínkové (oddělení ediční a textologické) a *Český literární samizdat 1949–1989* Michala Přibáně a kolektivu oddělení lexikografie – byly nominovány na cenu *Magnesia Litera* v kategoriích nakladatelský čin, respektive odborná literatura.

1.7.7 Slovník roku

Všechny tři příčky v soutěži pořádané Jednotou tlumočnicků a překladatelů v kategorii *Cena poroty za encyklopedii historickou* obsadily knihy pracovníků ÚČL: 1. místo: Petr Šámal (oddělení pro výzkum literární kultury), Tomáš Pavlíček (Památník národního písemnictví), Vladimír Barborík (Ústav slovenskej literatúry SAV), Pavel Janáček (oddělení pro výzkum literární kultury) a kol.: *Literární kronika první republiky*; 2. místo: Michal Přibáně a kolektiv oddělení lexikografie: *Český literární samizdat 1949–1989*; 3. místo: *Staré pověsti české* Aloise Jiráska (komentovaná edice připravená Eduardem Burgetem z oddělení lexikografie).

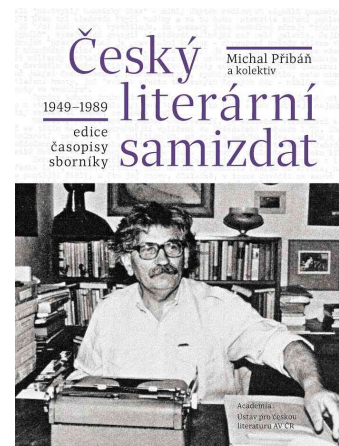
2. Publikace

2.1 Knižní publikace pracovníků

Počet vydaných knižních publikací pracovníků ÚČL se v roce 2018 blížil dvěma desítkám. Podařilo se dokončit a vydat rozsáhlá encyklopedická díla, která jsou výsledkem práce badatelských týmů v oblasti literární teorie a historie (*Slovník literárněvědného strukturalismu; Český literární samizdat 1949–1989*). ÚČL se soustavně věnuje výzkumu populární literatury, což dokládají rozsáhlé historiografické publikace a edice (*Puntík: zapomenutý hrdina českého komiksu /1934–1942/*; dvě obsáhlé antologie románových sešitů připravené Pavlem Janáčkem). Do aktuální rozpravy v oblasti textologie aktivně vstoupili autoři publikace *Editologie (Od náčrtu ke knize)*, jakož i Michal Charypar monografií přinášející nové poznatky o rukopisech Máchova *Máje*. Několik publikací vydaných v roce 2018 signalizuje, že pracovníci ÚČL úspěšně vstupují i do nadnárodních komunikačních okruhů (kolektivní publikace *Samizdat Past & Present* či bolzanovská monografie, kterou napsal Petr Píša spolu s Wolfgangem Künnem). K oslavám stého výročí založení republiky vydal ÚČL v koedici s nakladatelstvím Academia a Památkem národního písemnictví rozsáhlou obrazově-výkladovou publikaci *Literární kronika první republiky*, jež vzbudila mimořádný ohlas u veřejnosti i médií.

Michal Příbáň a kol.: Český literární samizdat 1949–1989 (Academia, Praha 2018, 612 stran)

Publikace zahrnuje více než 300 podrobných hesel samizdatových edic, časopisů a výběrově i neperiodických sborníků, jejichž vydávání bylo spontánní reakcí etablovaných i začínajících tvůrců na zákonná i nezákonná omezování svobody uměleckého projevu v období komunistického režimu. Autoři se nezabývali jen těmi nejznámějšími vydavatelskými podniky, ale shromáždili mnoho dosud neznámých údajů o řadě lokálních edic a časopisů, které se primárně či sekundárně věnovaly literární tvorbě a její reflexi.

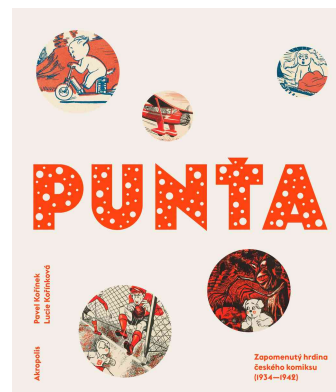
Ondřej Sládek a kol.: Slovník literárněvědného strukturalismu (Ústav pro českou literaturu AV ČR – Host, Praha – Brno 2018, 832 stran)

Slovník literárněvědného strukturalismu představuje vůbec první takto tematicky vymezenou terminologickou příručku. Kniha postihuje strukturalismus ve všech jeho podstatných dimenzích a podobách, které získal v rámci literární vědy v průběhu 20. století. Obsahuje více než tři stovky hesel, ve kterých se autoři snažili přístupnou formou vyložit základní teoretické a metodologické koncepce, paradigmaty, klíčové pojmy, směry a školy strukturalistické literární teorie a kritiky, a to jak z hlediska jejich historického vývoje, tak z hlediska jejich aktuální podoby. Kromě hesel z oblasti literární vědy slovník obsahuje i termíny z řady dalších spřízněných oborů (např. lingvistiky, estetiky, sémiotiky).

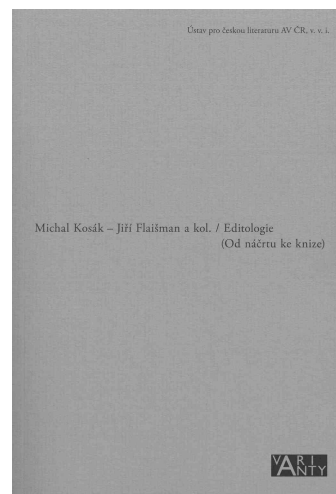
Pavel Kořínek – Lucie Kořínková: *Punta: zapomenutý hrdina českého komiksu (1934–1942)* (Akropolis, Praha 2018, 508 stran)

Stejnomený soubor publikací sestává především ze dvou samostatných knih. První z nich, *Studie*, nabízí kulturně- a literárněhistorické, teoretické a interpretační ohledání celého „světa kolem Puntí“. Seriál, časopis i nejrůznější další puntovské produkty jsou tu nahlíženy z nejrůznějších úhlů a za využití rozličných interpretačních a metodologických přístupů tak, aby se postupně poskládal co možná nejkomplexnější obraz předmětného seriálu a jeho místa v domácí dětské kultuře. Druhý svazek, pojmenovaný *Příběhy*, pak přináší bohatý, takřka 200 epizod čítající výběr z centrálního obrázkového seriálu.

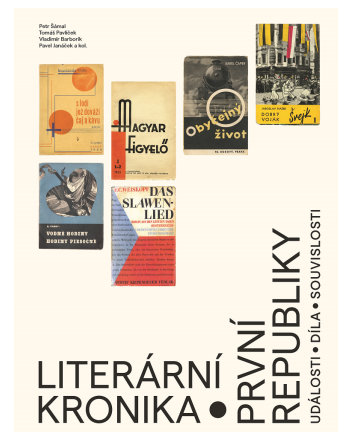
Michal Kosák – Jiří Flaišman a kol.: *Editologie (Od náčrtu ke knize)* (ÚČL AV ČR, Praha 2018, 296 stran)

Publikace se na novočeském materiálu věnuje metodologii ediční práce. Kniha v úvodních částech rozvrhuje základní typologii edičních přístupů a ukazuje možnosti, jak lze k vydávanému materiálu přistoupit. Výklad dále pojednává o problematice historie textu, jeho verzí a variant a sleduje druhy pramenů. V následujícím výkladu se dotýká otázek volby výchozího textu a kritérií této volby, atribuce textu a v závěru také otázky edičního zpracování a možnostem, jak vypracovat doprovodný aparát edice. V samostatném oddílu je pojednána problematika emendace porušeného místa na základě metrické analýzy básnického textu.

Petr Šámal – Tomáš Pavlíček – Vladimír Barborík – Pavel Janáček a kol.: Literární kronika první republiky. Události – díla – souvislosti (Academia – Památník národního písemnictví – Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha 2018, 518 stran)

Publikace představuje v 21 oddílech soustředěných vždy k jednomu roku z období 1918–1938 Československou republiku jako mnohonárodnostní stát, v němž literatura vznikala a byla čtena nejen v češtině, ale také ve slovenštině, němčině, ruštině, ukrajinštině, maďarštině či polštině, kde se na literárním dění podíleli nejen spisovatelé, ale také překladatelé, nakladatelé či čtenáři, kde společensky nerezonovaly pouze umělecké výboje či politické provokace avantgardistů, ale také mezinárodní bestsellery a rovněž produkty lokální populární kultury. *Literární kronika první republiky* je obrazově-výkladová kniha určená širší veřejnosti.

Michal Charypar: Prameny Máchova Máje. Fakta a hypotézy (Akropolis, Praha 2018, 168 stran)

Primárně textologicky zaměřená práce přináší přehled a podrobný popis všech dnes známých rukopisných a tištěných autorských pramenů básnické skladby Karla Hynka Máchy *Máj. Báseň* (1836). Shromažďuje bohatý faktografický materiál, na jehož základě pak formuluje i další hypotézy týkající se vzniku jednotlivých pramenů a jejich relevance z hlediska vydavatele. Nová zjištění se uvádějí zvláště v souvislosti s klíčovým pramenem, rukopisem *Máje*, a jeho vztahem k jedinému tištěnému vydání básně za autorova života, a rovněž s tzv. *Výkladem Máje*.

Pavel Šidák: Mokře chodí v suše. Vodník v české literatuře (Academia, Praha 2018, 254 stran)

Kniha popisuje, jak postava vodníka působí v prvotním prostředí lidového podání a zejména jak přechází do moderní umělecké literatury, jak je zde rozvíjena a modifikována a jaký má genologický a narativní potenciál. Autor vychází ze široké pramenné základny folklorních i uměleckých textů různých žánrů od romantismu k postmoderně. Kniha, jejíž základní hledisko je literárněvědné, je vybavena obrazovou přílohou s ukázkami výtvarného umění od středověku až po současnost a antologií literárních textů, do níž autor zařadil jednak texty nejstarší, jednak takové, které jsou současnému čtenáři těžko dostupné.

Pavel Šidák

Mokře chodí v suše Vodník v české literatuře

LITERÁRNÍ ŘADA
ACADEMIA

Wolfgang Künne – Petr Píša: „weil ich den kirchlichen sowohl als weltlichen Behörden mißfiel“. Bernard Bolzano auf dem Index (Academia Verlag, Sankt Augustin 2018, 198 stran)

To, že mnohá díla Bernarda Bolzana byla trnem v oku vídeňským i římským cenzorům, je dlouho známým faktem. V této publikaci je však poprvé cenzura Bolzanových knih projednána systematicky a v celé své šíři. Jsou tak osvětleny důvody, jež vedly k indexování Bolzanových knih i názorně ukázán proces, který tomuto aktu předcházel. Kniha poukazuje rovněž na neobvyklé či přímo paradoxní aspekty cenzurní praxe, jež vedly k tomu, že se cenzurní řízení táhlo po dobu několika let anebo že nehledě na zákaz mohla mít čtenářská veřejnost k Bolzanovým indexovaným dílům přístup.

Beiträge zur Bolzano-Forschung 28

Wolfgang Künne & Petr Píša

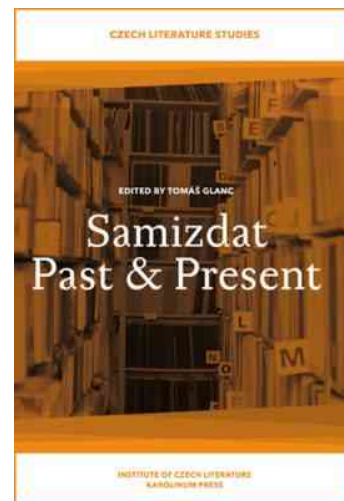
„weil ich den kirchlichen
sowohl als weltlichen
Behörden mißfiel“
Bernard Bolzano auf dem Index

ACADEMIA

Tomáš Glanc – Gabriela Romanová (eds.): Samizdat Past & Present (Ústav pro českou literaturu AV ČR – Karolinum, Praha 2018, 250 stran)

Antologie textů českých literárních vědců představuje fenomén samizdatu a jeho historické proměny. Předmětem jednotlivých kapitol jsou zejména definice samotného termínu samizdat a rozsáhlá polemika o pojem ineditní literatura. Autoři studií dále věnují pozornost vzniku, vývoji a charakteristice různých samizdatových edic; samostatné kapitoly jsou věnovány undergroundové produkci a cenzuře. Jedna z kapitol se zabývá vztahem domácí samizdatové produkce a exilové literatury. V závěrečných kapitolách přítomné publikace je samizdat pojednán nejenom v českém, ale i v mezinárodním kontextu, zejména polském a ruském.

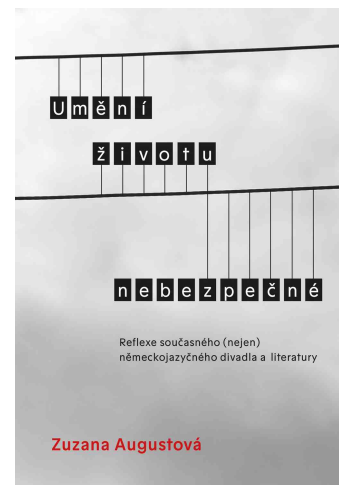
Pavel Janoušek: ... a další studie (Academia, Praha 2018, 309 stran)

Autor zde navazuje na svou starší publikaci *Černá kočka aneb Subjekt znalce v myšlení o literatuře a jeho komunikační strategie* (Academia 2012) a prostřednictvím dílčích analýz konkrétních témat, děl a procesů usiluje pojmenovat základní trendy, metodologie, ale také mytologie, módy a subjektivní motivace, které utvářely a utvářejí jednotlivé podoby literárního i literárněvědného života. Společným jmenovatelem jednotlivých sond je tak Janouškova neustálá potřeba prověřovat zdánlivé samozřejmosti, jež utvářejí proměnlivé způsoby dobového myšlení.

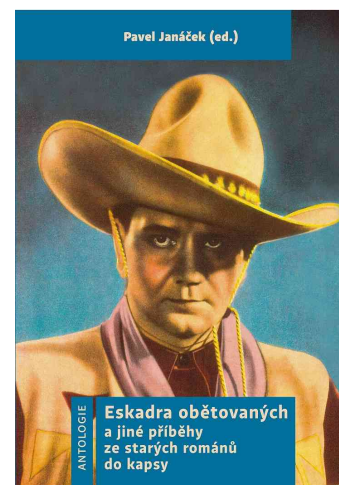
Zuzana Augustová: Umění života nebezpečné. Reflexe současného (nejen) německojazyčného divadla a literatury (Transteatral – Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha 2018, 389 stran)

Texty obsažené v této knize vznikaly v průběhu posledních dvaceti let a až na výjimky byly publikovány v časopisech (*Respekt, Svět a divadlo*) či v novinách (*A2, Divadelní noviny, Lidové noviny, Literární noviny, MF Dnes*), jsou tedy (zvláště články staršího data) obtížně dostupné. Autorka v nich na základě svého odborného zájmu mapuje osudy německojazyčných divadelních her i literárních textů v českém prostředí v tomto období.

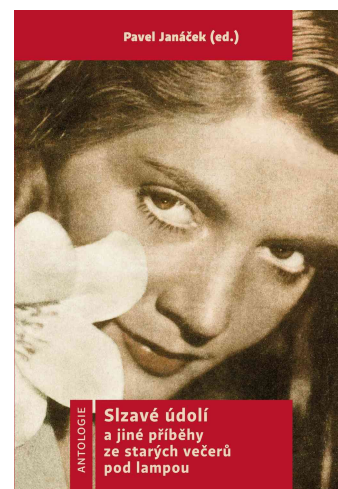
Pavel Janáček (ed.): Eskadra obětovaných a jiné příběhy ze starých románů do kapsy. Antologie (Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha 2018, 841 stran)

Antologie představuje reprezentativní průřez původní románovou literaturou, která v druhé polovině 30. let 20. století a v období protektorátu vyšla v sešitových románových edicích pro muže vydávaných v českém jazyce. Každý z deseti vybraných příběhů reprezentuje jinou žánrově-tematickou variantu dobrodružného, kriminálního nebo utopického románu, na které se levné, masově šířené periodické řady románových sešitů pro muže specializovaly.

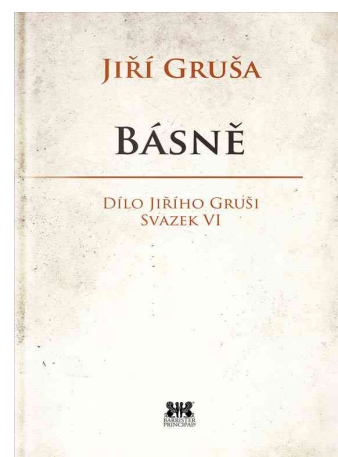
Pavel Janáček (ed.): Slzavé údolí a jiné příběhy ze starých večerů pod lampou. Antologie (Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha 2018, 843 stran)

Antologie přináší reprezentativní průřez původní románovou literaturou, která vycházela v letech 1937 až 1944 v sešitových románových edicích pro ženy v českém jazyce. Antologie sestává z děl typických, nikoli však tuctových. Každý vybraný text reprezentuje některou z žánrových či tematických linií konzumní ženské četby, které byly na sklonku Československé republiky, v období tzv. druhé republiky a poté v letech Protektorátu Čechy a Morava v sešitových edicích frekventovány.

Dalibor Dobiáš (ed.): Jiří Gruša – Básně (Barrister & Principal, Brno 2018, 651 stran)

Svazek představuje Jiřího Grušu jako česko-německého básníka. Prvně v úplnosti, v originálech, resp. i překladu zahrnuje jeho šest za života vydaných českojazyčných básnických knih (*Torna, Světlá lhůta, Právo útrpné, Cvičení mučení, Modlitba k Janince, Grušas Wacht am Rhein*) a dvě sbírky německojazyčné (*Der Babylonwald, Wandersteine*). Mimoto českým čtenářům zpřístupňuje básně rukopisné, časopisecké, do češtiny dosud nepřeložené a v dodatcích a komentáři osvětluje genezi a souvislosti tohoto Grušova rozsáhlého díla.

Eliška Davidová – Šárka Kořínková – Iva Mrázková – Daniela Iwashita – Barbora Podaná (eds.): Poznávám krásu Vašich krajin. Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Otokara Březiny (ÚČL AV ČR, Praha 2018, 808 stran)

Sedmý svazek edice Korespondence Jakuba Demla obsahuje soubor vzájemných listů mezi dvěma významnými českými básníky: Jakubem Demlem (1878–1961) a Otokarem Březinou (1868–1929). Soubor zachycuje bez výraznějších přestávek období let 1899 až 1928 a řadí se v Demlově epistolografii mezi nejrozsáhlejší. Většinu těchto dopisů vydal již sám Deml, Březinovu část dopisů obsahuje také Korespondence Otokara Březiny (2004) připravená Petrem Holmanem. Přítomný svazek přináší navíc několik nově nalezených dopisů, především ale předkládá čtenářům tuto korespondenci poprvé jako vzájemnou, v dialogické podobě. Svazek je rozdělen do dvou knih: první obsahuje samotné dopisy; druhá kniha přináší kromě obsáhlého edičního aparátu další související texty.

JAKUB DEML

KORESPONDENCE

*Poznávám krásu
Vašich krajin*

Vzájemná korespondence
Jakuba Demla a Otokara Březiny
1/ Dopisy (1899–1928)

Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2018

Daniela Iwashita (ed.): Cožpak to jsem chtěl, aby mne zařadili do literatury? Jakub Deml a literární tradice (ÚČL AV ČR, Praha 2018, 495 stran)

Almanach shrnuje čtyřicet příspěvků z konference a čtenářského setkání v tasovské sokolovně 16. a 17. září 2016 a tři přednášky zahraničních slavistů Xaviera Galmiche, Josepha Normona Rostinského a Alexandra Wölla, kteří se poetikou Demlova díla zabývají dlouhodobě a na jaře 2017 vystoupili na toto téma v Ústavu pro českou literaturu v Praze. Publikace sleduje rozmanité stopy tohoto básníka v české kultuře, v životě jednotlivců a v paměti čtenářů, kteří si jeho dílo předávali.

JAKUB DEML A LITERÁRNÍ TRADICE

*Cožpak to jsem chtěl,
aby mne zařadili do literatury?*

Almanach z konference a setkání čtenářů
v Tasově 2016 a Praze 2017

Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2018

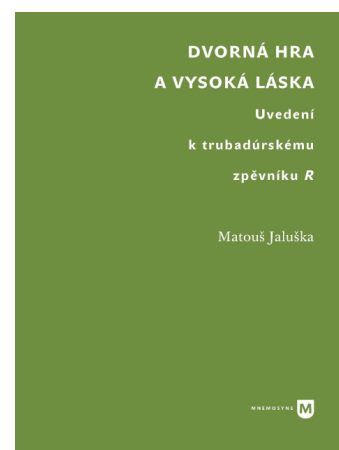
Jiří Trávníček (ed.): Za textem. Antologie polské sociologie literatury (Host – Ústav pro českou literaturu AV ČR, Brno – Praha 2018, 272 stran)

Publikace obsahuje některé důležité texty polské sociologie kultury a literatury, českému pohledu tak trochu skryté v záplavě toho, co k nám přichází ze Západu. Zaměřuje se na významné polské osobnosti těchto oborů od meziválečného období po současnost (S. Bystroně, S. Ossowského, S. Żółkiewského, A. Kłoskowskou ad.). Sociologie literatury zde získává podobu dynamické a vnitřně členité disciplíny. Antologie je rozdělena do dvou částí – v první se nacházejí texty spíše teoretické a metodologické, v druhé ty, které sociologii literatury ukazují v interpretační akci.

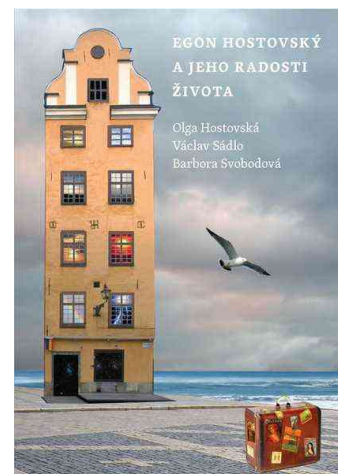
Matouš Jaluška: Dvorná hra a vysoká láska. Uvedení k trubadúřskému zpěvníku R (Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Praha 2018, 242 stran)

Monografie se věnuje trubadúřskému zpěvníku R (Paris, Bibliotheque nationale de France, français 22543), středověkému rukopisu obsahujícímu přes tisíc básní a jiných, v převážné většině okcitánsky psaných textů, a ukazuje, jakým způsobem jej lze číst coby jednotný literární artefakt ve stavu zrodu. Klíčem k tomuto pojetí se stává prominentní postavení fenoménu hry na začátku tohoto rukopisu a diskuse o nebezpečích, jež s sebou přináší tvorba milostné poezie na aristokratických dvorech, diskuse, kterou mezi sebou na prvních foliích svazku vedou trubadúři od Marcabruna (prohlášeného explicitně za nejstaršího trubadúra vůbec) po Girauta de Borneill, nezpochybnitelného mistra.

Olga Hostovská – Václav Sádlo – Barbora Svobodová: Egon Hostovský a jeho radosti života (Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Praha 2018, 103 stran)

Biografický portrét českého spisovatele Egona Hostovského, publikace je zaměřena na jeho život od dětství, které strávil v rodném Hronově, přes jeho první literární úspěchy až po následnou emigraci během druhé světové války a jeho exil ve Spojených státech amerických v 50. až 70. letech 20. století. Biografie rovněž prezentuje nové a nepublikované materiály.

2.2 Publikace vydané v ÚČL

ÚČL působil v roce 2018 jako vydavatel neperiodických a periodických publikací a digitálních informačních zdrojů. Hlavní ediční aktivitou bylo vydání čtyř nových svazků a jedné přehlédnuté reedice v edici *Česká knižnice*, jež bylo podpořeno z prostředků Strategie AV 21 a realizováno ve spolupráci s nakladatelstvím Host. Jedná se o tyto svazky:

- Karel Havlíček: *Básně a prózy*
- Václav Kliment Klicpera: *Divadelní hry*
- Josef Kainar: *Básně*
- Egon Hostovský: *Dům bez pána – Půlnoční pacient*
- Jan Hus: *Výbor z drobných českých spisů – České listy*

Pět novými sešity pokračovalo rovněž vydávání didaktických materiálů určených především pro středoškolské učitele v doprovodné edici *Seminář České knihovny* (tyto materiály byly rovněž zdarma zpřístupněny na internetu). O dva nové svazky se rozrostla edice *Teoretická knihovna*, jejíž tituly začaly nově vycházet v koedici ÚČL s nakladatelstvím Host. Jiří Trávníček pro tuto ediční řadu připravil antologii polské sociologie literatury *Za textem* a antologii *Dítěti vstříc* zabývající se současnou teorií literatury pro děti zde publikovala Jana Segi Lukavská. Ve spolupráci s nakladatelstvím Karolinum založil ÚČL v roce 2018 novou ediční řadu nazvanou *Czech Literature Studies*, která bude přinášet monografie či soubory studií v angličtině. Cílem této edice je oslovit především zahraniční odbornou veřejnost mimo oblast bohemistiky a seznámit ji s výsledky bádání ÚČL na poli literární vědy. Tituly z nové řady budou globálně distribuovány prostřednictvím nabídkových katalogů The University of Chicago Press, s nímž Karolinum v USA spolupracuje. Prvním svazkem nové řady se stala kolektivní publikace *Samizdat Past & Present*, kterou edičně připravili Tomáš Glanc a Gabriela Romanová a přeložil ji Melvyn Clarke.

Ročníkem 66 pokračovalo vydávání vědeckého dvouměsíčníku *Česká literatura*, který byl nadále excerpován v databázích ERIH, SCOPUS, The Central European Journal of Social Sciences and Humanities, Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur a Web of Science. Obsah časopisu byl šířen rovněž prostřednictvím zpoplatněných článkových databází JSTOR, díky níž je dostupný ve více než dvou tisících knihovnách po celém světě, a Central and Eastern European Online Library (staženo přes 520 článků).

Redakce *České literatury* pokračovala v popularizaci časopisu formou internetového blogu *Česká literatura v síti*, kde jsou v týdenním intervalu zveřejňovány kritické nebo publicistické texty z tištěného vydání nebo texty související s obsahem časopisu (14 152 unikátních návštěvníků za rok 2018). V únoru zde mj. byla zveřejněna anketa Literárněvědná bohemistika 2018, v níž několik desítek odborníků z řad literárních vědců i příbuzných disciplín komentovalo významné práce oboru.

Při časopisu *Cornova*, který společně s Českou společností pro výzkum 18. století vydává od roku 2016 i ÚČL, začala pracovat nová, 22člená redakční rada. Pod vedením předsedy Michaela Wögerbauera (ÚČL) a jeho zástupce Marka Niuba (FF UK) naplánovala všechna čísla do konce roku 2019 tak, aby se ustálil rytmus podzimního a jarního čísla s česko-, anglicko- a německojazyčnými příspěvky. Číslo 2018/1 bylo tematicky smíšené, 2018/2 bylo věnováno tématu Sebevražda a policie.

2.3 Souhrnné údaje o publikační činnosti

Časopisecké studie publikovali pracovníci ÚČL nejčastěji v časopise *Česká literatura*, který splňuje nejvyšší kritéria uplatňovaná dnes na vědecká periodika (je excerptován v databázích ERIH, SCOPUS a WoS). Dále přispěli do recenzovaných časopisů, jako jsou *Open Culture Studies*, *Studia Metrica et Poetica*, *Aussiger Beiträge*, *Český jazyk a literatura*, *Divadelní revue*, *Bohemica litteraria*, *Dějiny – teorie – kritika*, *Litikon*, *Acta Musei nationalis Pragae. Historia litterarum*, *ArteActa*, *Cornoza*, *Opus musicum*, *Prague Papers on the History of international Relations*, *Przegląd Biblioteczny*, *Roczniki biblioteczne*, *Securitas imperii*, *Századok: A Magyar Történelmi Társulat folyóirata*, *Wrocław theological review*.

Podle Akademického systému evidence publikací (ASEP), provozovaného Knihovnou AV ČR, v roce 2018 publikovali pracovníci ÚČL 313 výstupů. Podle Registru informací o výsledcích (RIV), který provozuje vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace, pracovníci ÚČL publikovali 115 výstupů.

Struktura publikací ÚČL	ASEP	RIV
Článek v odborném periodiku	98	40
Monografie	19	10
Kapitola v knize	67	44
Konferenční příspěvek	23	19
Konferenční sborník	1	0
Recenze	84	0
Článek v novinách	17	0
Pořádání akce	2	2
Ostatní výsledky	2	0
Celkem	313	115

TAB. 1: Publikace pracovníků ÚČL v roce 2017; zdroj: ASEP, RIV

3. Mezinárodní spolupráce

3.1 Zahraniční badatelé a studenti v ÚČL

Studijní pobyt v ÚČL v obvyklém rozsahu 4–6 týdnů absolvovalo v roce 2018 pět zahraničních badatelek.

Dvě badatelky získaly podporu z programu Fellowship Josefa Dobrovského (FJD), financovaného Akademií věd ČR. Jednalo se o německou literární historičku Sarah Seidel (Universität Konstanz), jež spolupracuje s oddělením literatury 19. století na projektu *Počátky novodobé literární kritiky v českých zemích 1770–1805*, vedeném Daliborem Dobiášem. Své téma představila S. Seidel za pobytu v ÚČL přednáškou, během pražské stáže vypracovala studii pro tematické číslo časopisu *Cornova* (č. 2019/1), věnované literární kritice na konci 18. století. V rámci FJD dále v ÚČL pobývala doktorandka bohemistiky Ina Hartmann (Universität Hamburg). Pobytu využila k prohloubení tématu své disertace, ve které se zabývá analýzou (inter)textuálních prostorů v dílech Richarda Weinerja, Věry Linhartové, Jáchyma Topola a Daniely Hodrové. Navázala také spolupráci s časopisem *Česká literatura*.

Měsíční Stipendium Zdeňka Pešata (dále SZP), jež uděluje z vlastního rozpočtu ÚČL, získala moskevská versoložka Tatjana Skulačeva z Vinogradovova ústavu ruského jazyka RAV. Spolu s Petrem Plecháčem a Robertem Kolárem se mj. věnovala přípravám pražské konference o kvantitativních metodách ve versologii, chystané na červen 2019. V době jejího pobytu byla také prodloužena smlouva mezi ÚČL a Vinogradovovým ústavem, vymezující formální rámec další spolupráce obou akademických pracovišť v oblasti versologie a textologie.

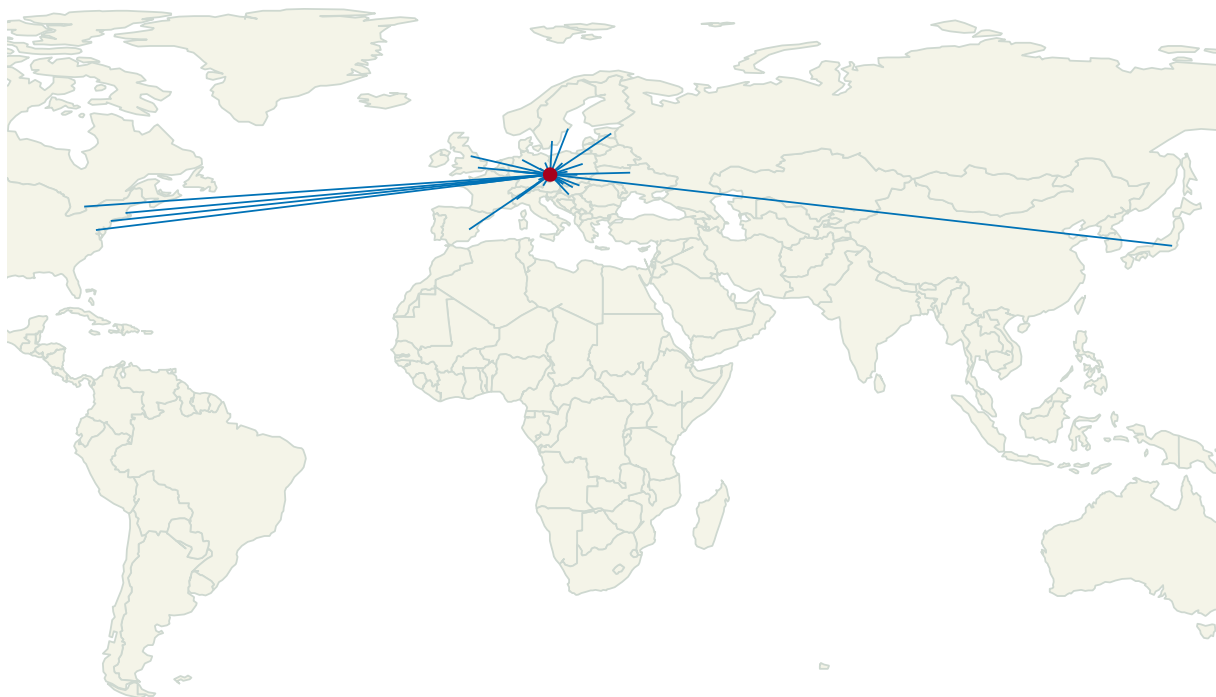
Nositelkou SZP se dále stala historička Mona Garloff (Universität Stuttgart). Kromě práce na vlastní habilitaci (téma *Book Trade and Early Enlightenment in Central Europe, 1680–1750*) spolupracovala v Praze se členy oddělení pro výzkum literární kultury a se členy oddělení starší literatury. Její výzkum se soustředil na knihkupecké síť a jejich rozpínání přes politické a konfesijní hranice. Klíčové prameny pro svůj výzkum našla zejména ve fondech Národního archivu.

Jako třetí nositelka SZP pobývala v Praze Ivana Taranenková z Ústavu slovenskej literatúry SAV. Její projekt nazvaný *Melanchólia ako prejav „reálna“ v českej literatúre a kultúre 19. storočia* se zaměřil na výzkum melancholického diskurzu v kontextu české obrozenské kultury.

3.2 Badatelé ÚČL v zahraničí

Za rok 2018 vykonali výzkumní pracovníci ÚČL celkem 81 pracovních cest, jejichž cílem byly zahraniční akademické a kulturní instituce, konference a kongresy. Devět přednášek proslavili na základě pozvání přijímajícího pracoviště či pořadatele konference. Čtyři pracovníci ÚČL pak byli zahraničními institucemi přizváni k panelovým diskusím, často spojeným s prezentací projektu či knihy.

Významnou roli sehrál při financování zahraničních pracovních cest interní fond podpory mobility začínajících a mladších pracovníků výzkumných útvarů ÚČL, díky němuž se uskutečnilo 26 studijních a konferenčních výjezdů. Část výjezdů (konkrétně 11) bylo převážně hrazeno přijímající stranou.

OBR. 9: Zahraniční pracovní cesty pracovníků ÚČL; zdroj ÚČL

3.2.1 **Mobilitní projekt Hranice literární vědy**

V roce 2018 zahájil ÚČL realizaci projektu *Hranice literární vědy – literární komunikace a kulturní transfer*. Projekt financovaný z OP VVV umožňuje juniorním i seniorním výzkumným pracovníkům ÚČL zapojit se formou dlouhodobého pracovního pobytu do vědecké diskuse, výzkumu i utváření kooperačních sítí na prestižních zahraničních univerzitách. Projekt umožňuje uskutečnit tři půlroční výjezdy a jeden výjezd v délce trvání sedmi měsíců. Na základě výběrového řízení byla v průběhu jara a léta 2018 vybrána první trojice pracovníků ÚČL, kteří pak svůj pobyt na vybrané partnerské instituci zahájili v průběhu září: Stanislava Fedrová (Friedrich Schlegel Graduiertenschule – Freie Universität Berlin), Bohumil Fořt (University of Maryland) a Zuzana Říhová (Columbia University in the City of New York). Druhé kolo interního výběrového řízení a v návaznosti na něj i poslední, čtvrtý výjezd, se uskutečnil v roce 2019.

3.2.2 **Keynote na Estonian Digital Humanities Conference**

Na *6th Estonian Digital Humanities Conference s názvem Data, humanities & language: tools & applications* (26.–28. 9. 2018), pořádané Univerzitou v Tartu, zahájil první den konference svou plenární přednáškou vedoucí versologického týmu Petr Plecháč. Ve vystoupení s názvem *Versification and Authorship Recognition* se zaměřil na testování využitelnosti versologických rysů pro rozpoznávání autorství v české, německé, španělské a anglické poezii. V návaznosti na to vedl v Tartu stejnojmenný tříhodinový workshop.

3.2.3 **Na pozvání zahraničních institucí**

Pozvání k přednáškám a workshopům zavedly pracovníky ÚČL zejména do Francie, do zemí německojazyčné oblasti a do Polska. Václav Petrbok měl v pařížském Institute d'études slaves přednášku o vícejazyčnosti v českých zemích 18.–20. století. Mnichovským spolkem Adalberta Stiftera byli k individuální přednášce pozváni V. Petrbok (promluvil zde o literárních ozvěnách konce první světové války na území Československa) a Václav Smyčka, který se věnoval odsunu Němců v současné české literatuře a filmu. V. Smyčka byl také pozván na univerzitu v Bonnu, aby zde vedl kolokvium týkající se literatury vyhnanců z Československa (především Reinharda Jirgla), účastnil se dalších dvou kolokvií a v neposlední řadě i diskuse o koncepci „multidirectional memory“. V bohemistickém semináři na salcburské univerzitě přednášely Lucie Antošíková a Marie

Brunová o roli prostředníků v mladém Československu. Petr Plecháč (oddělení teorie) proslovil v Institutu Języka Polskiego PAN přednášku *Versification and Authorship Attribution* v rámci cyklu DH Lunch, komputační versologii a stylometrii byl dále věnován blokový kurz, k jehož vedení byl přizván na Central European University do Budapešti.

OBR. 10: Petr Plecháč přednáší na půdě Central European University; zdroj: ÚČL

3.2.4 Konference a kongresy

V červnu vystoupil Jan Matonoha na Varšavské univerzitě na mezinárodní konferenci *Koniec wojny? Rok 1918 w Europie Srodkowej. Doswiadczenie – zapis – literatura* s příspěvkem o Jaroslavu Haškovi a Josephu Rothovi. V listopadu se Jiří Trávníček zúčastnil v Krakově mezinárodní konference *Tożsamość – Niepodległość – Media*, jejíž pořadatelkou byla místní Pedagogická univerzita. Představil zde přitom i svoji antologii polské sociologie literatury *Za tekstem*.

Výrazné zastoupení měli badatelé z různých oddělení ÚČL na konferenci *Association for Slavic, East European, and Euroasian Studies* (ASEEES), která se konala v Bostonu ve Spojených státech. Účastnili se jí Jakub Říha, Gabriela Romanová, Jan Matonoha a Petr Plecháč. Versologický tým se dále prezentoval na konferenci *Plotting Poetry II* na Freie Universität Berlin, Robert Kolár se účastnil mezinárodní konference *NordMetric 2018* ve Stockholmu.

Výsledky svého bádání prezentovali v zahraničí intenzivně také členové oddělení pro výzkum starší literatury. Magdalena Jacková ve Vídni spolu s Kateřinou Bobkovou Valentovou (Historický ústav AV ČR) vystoupila na konferenci *Japan on the Jesuit Stage*, kterou pořádal Ludwig Boltmann Institut für Neulateinische Studien. Aktivně se dále zúčastnila 17. kongresu *International Association for Neo-Latin Studies*. Matouš Jaluška a Matouš Turek vystoupili v Leedsu na *International Medieval Congress*, a to v rámci panelu Remembering Jerusalem in Central Europe.

Hojně svá bádání prezentovali v zahraničí ti pracovníci ÚČL, kteří se zabývají vztahy české a německé literatury. Václav Petrbok se ve Varšavě účastnil konference *Česko-německé komise historiků o státních svátcích a výročích středoevropských zemí v letech 1918-2018* a moderoval zde jeden z bloků, ve Vídni pak diskuse na téma *Zwischen Trauer und Triumph: Der Untergang des Habsburgerreichs 1918 im Spiegel der Literatur*. V Salcburku se konala konference „Wahrheit“ und Erzählung. Verschwörungen und Verschwörungstheorien in osteuropäischen Kulturen und Literaturen, na níž společný příspěvek věnovaný proměnam zobrazení mnichovského traumatu v českém filmu prezentovali F. A. Podhajský a Lucie Antošíková.

3.3 **Konsorcium pro vytváření a využívání informačních zdrojů světové literárněvědné bohemistiky**

Konsorcium pro vytváření a využívání informačních zdrojů světové literárněvědné bohemistiky mělo k 31. 12. 2018 sedm členů, mezi nimiž byla slavistická nebo bohemistická pracoviště z Polska, Rakouska, Itálie, Chorvatska, Ruska, Německa a Francie.

3.4 **Mezinárodní evropské projekty**

ÚČL byl v roce 2018 spoluřešitelem tří grantových projektů v programech *European Cooperation in Science and Technology* (COST) a *Joint Programming Initiative on Cultural Heritage and Global Change* (JPI CH).

3.4.1 ***E-READ – Evolution of Reading in the Age of Digitisation***

Projekt financovaný v letech 2016–2018 z programu COST byl koordinován Anne Manger z Universitet i Stavanger v Norsku. Účastnily se ho týmy z 21 zemí EU. Cílem tohoto projektu byla výstavba badatelské sítě zaměřující se na současné praktiky čtení v Evropě. ÚČL byl v projektu zastoupen především Jiřím Trávníčkem (oddělení pro výzkum literární kultury), který také reprezentoval Českou republiku v řídicím výboru.

3.4.2 ***READ IT – Reading Europe Advanced Data Investigation Tool***

V červnu 2018 zahájil mezinárodní řešitelský tým pod vedením Brigitte Ouvry-Vial z Université du Maine práce na projektu *READ IT – Reading Europe Advanced Data Investigation Tool*, který je financovaný z programu JPI CH. Účastní se ho šest hlavních partnerů a čtyři asociované instituce z celkem šesti zemí. Hlavním spoluřešitelem za Česko je Michael Wögerbauer (oddělení pro výzkum literární kultury), jehož pracovní skupina soustředěná v ÚČL pokrývá společenskovední aspekty výzkumu. Bude napomáhat při implementaci algoritmů, které mají v různých jazycích (angličtině, češtině, francouzštině, italštině, němčině, ruštině) rozpoznávat v digitalizovaných textech čtenářské zážitky, a věnovat se na případových studiích testování algoritmů i uživatelského rozhraní.

3.4.3 ***NEP4DISSENT: New Exploratory Phase in Research on East European Cultures of Dissent***

Projekt je od října 2017 financován z evropského programu COST (potrvá do roku 2021). Pod vedením Macieje Maryla z Instytutu Badań Literackich PAN se ho účastní vědci ze 33 zemí. Cílem projektu je iniciovat novou etapu výzkumu kulturního disentu v bývalých socialistických zemích v letech 1948–1989 a vytvořit platformu pro jeho nadnárodní a multidisciplinární výzkum včetně důrazu na inovativní a efektivní šíření výsledků tohoto bádání a spolupráci s dalšími relevantními odborníky a zástupci z praxe (archiváři, kurátoři, vzdělávací instituce). Projekt byl zahájen v říjnu 2017. Za ÚČL se na projektu podílejí Jan Matonoha (oddělení teorie), Eduard Burget (oddělení lexikografie) a Petra Loučová (oddělení teorie).

3.5 ÚČL spolupořadatelem konference ESTS

Ve dnech 15.–17. 11. 2018 ÚČL ve spolupráci s Filozofickou fakultou a Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy spolupořádal 15. mezinárodní konferenci *The European Society for Textual Scholarship*. Pražské setkání v současnosti největší mezinárodní textologické asociace, která sdružuje badatele nejen z Evropy, ale i ze Severní Ameriky, bylo zastřešeno tématem *Author as Editor and Editor as Author*. Jako hlavní řečníci vystoupili Jonas Wellendorf (University of California), Michael van Dussen (McGill University) a Marjorie Burghartová (Université Lyon), jako speciální host ÚČL pak závěrečnou přednášku pronesl Igor Pilščíkov (Talinn University).

Na šedesát vesměs zahraničních účastníků se věnovalo otázkám spojených s výzkumem a zpracováním pramenů starého písemnictví i literatury moderní, v popředí řady příspěvků stála problematika ediční práce v digitálním prostředí a typologie edičních přístupů. Stranou zájmu referentů nezůstaly ani aktivity tzv. pražské školy, jejichž centrech byl v 50. a 60. letech 20. století právě ÚČL. Z pracovníků ÚČL se konference aktivně účastnili Jiří Flaišman, Michal Charypar a Michal Kosák.

3.6 Spolupráce s partnerskými ústavami na Slovensku a v Polsku

3.6.1 Instytut Badań Literackich PAN

V roce 2018 se dále prohlubovala spolupráce s Institutem Badań Literackich PAN, obnovena v nedávných letech. Její základ představovaly aktivity badatelské sítě NEP4DISSENT a dva mobility projekty, financované na základě bilaterálních dohod mezi Akademií věd ČR a Polskou akademií věd.

První z těchto projektů, *Marxist Literary Research in Polish People's Republic and Czechoslovakia and their Contexts: 1944–1956*, koordinuje na české straně Roman Kanda, koordinátorkou za polskou stranu je Katarzyna Chmielewska. Zabývá se tematicky specializovaným výzkumem z oblasti dějin vědy a literárněvědného myšlení. V průběhu roku 2018 byly realizovány celkem tři výjezdy z Česka do Polska nebo naopak, spojené s přednáškami a workshopy. Ve dnech 16. a 17. 10. se pak v přednáškových sálech ÚČL v Praze konala česko-polská konference *Marxismus jako metoda a projekt*.

Druhý, širě zaměřený projekt nazvaný *Future of Polish and Czech Literary Bibliography: Towards Integration and Exploitation in Comparative Research* koordinoval na české straně Vojtěch Malínek, podíleli se na něm kromě pracovníků výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie dále též členové oddělení lexikografie a oddělení pro výzkum literární kultury. Na polské straně projektový tým tvořili převážně členové Centra Humanistyki Cyfrowej IBL. Zástupci ÚČL v Polsku představili výstupy svého bádání zejména v oblasti literární bibliografie, literárního samizdatu a čtenářských výzkumů. Z hlediska dalšího směřování výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie znamenala inspiraci mj. pražská přednáška Macieje Maryla, ředitele CHC, o využití analýzy velkých bibliografických dat pro studium současné polské literatury.

V. Malínek se pak jako jeden z panelistů účastnil kulatého stolu na téma aktuálních perspektiv výzkumu v oblasti digital humanities, pořádaného v IBL u příležitosti pátého výročí založení CHC. Výsledkem intenzivní spolupráce s polskou stranou bylo dále společné vystoupení V. Malínka (ÚČL) a Tomasze Umerla (CHC) na konferenci *Documedia Revolution*, kterou hostila Turínská univerzita.

OBR. 11: Maciej Maryl (IBL PAN) v ÚČL; zdroj: ÚČL

3.6.2 Ústav slovenskej literatúry SAV

Po roční pauze se ÚČL spolu se svým partnerským ústavem z Bratislavy navrátil k pořádání společných workshopů o nejnovější krásné i odborné literatuře. Ve dnech 12.–14. 9. 2018 se v přednáškových sálech ÚČL v Praze uskutečnily již šestnácté *Česko-slovenské konfrontace/konfrontácie*. Na seminář určený výzkumným pracovníkům a doktorandům z obou pracovišť navázala odpolední přednáška pro veřejnost. O současné slovenské próze informoval početné návštěvníky Vladimír Barborík, o poezii Viliam Nádaskay a o literatuře na slovenském internetu Lenka Macsaliová.

3.7 Spolupráce s Českými centry

V průběhu roku 2018 pokračovala spolupráce Centra pro studia komiksu ÚČL a Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci s Českými centry při přípravě výstav věnovaných dějinám českého komiksu. V Japonsku se dvěma posledními zastávkami (v muzeu mangy v Kitakjúšú a v Českém centru Tokio) uzavřela putovní výstava *100 let českého komiksu*. Na jaře pak byla pod organizačním vedením Českých center připravena putovní modulární výstava *Mezitím na jiném místě*, realizovaná v rámci oslav stého výročí založení Československa (kurátoři Pavel Kořínek za ÚČL a Tomáš Prokůpek za FF UP). Expozice zaměřující se na obraz moderních českých dějin v komiksu a na způsoby, jimiž „velké dějiny“ komiksový provoz ovlivňovaly, byla v roce 2018 představena v Rusku (Moskva), na Ukrajině (Kyjev), na Slovensku (Košice, Bratislava), ve Švédsku (Stockholm), Rakousku (Vídeň), Maďarsku (Budapešť), Jižní Koreji (Soul) a na Filipínách (Manila) – téměř na všech zastávkách přitom výstavu doprovodila přednáška či prezentace jednoho z kurátorů. Pro rok 2019 jsou plánována další zastavení (Německo – Mnichov, Lipsko, Rakousko – Salcburk, Polsko – Lodž, Poznaň, Slovensko).

České centrum v Bratislavě se agilně zapojilo do propagace *Literární kroniky první republiky* na Slovensku, zprostředkovalo několik instalací stejnojmenné výstavy ve slovenských knihovnách a kulturních institucích i řadu doprovodných přednášek redaktorů kroniky pro slovenskou kulturní veřejnost.

4. Výuka a popularizace

4.1 ÚČL školám

Komise ÚČL pro výuku literatury na středních školách (předseda Robert Kolár) spolupracovala pátým rokem s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT). Ve funkci tzv. revizora či tzv. ředitelského experta připomínkovali její členové jednotlivé testové otázky či celé jejich soubory (např. konkrétní zadání maturitní zkoušky nebo přijímacích zkoušek). ÚČL nadále přispíval do ústředního didaktického časopisu *Český jazyk a literatura*, a to jednak články svých pracovníků, jednak působením R. Kolára v redakční radě tohoto periodika. O dění v ÚČL (například o edici *Seminář České knihovny*) informovala Asociace češtinářů, na jejíchž webových stránkách byly publikovány texty pracovníků ÚČL. Ti dále vystupovali s jednotlivými přednáškami na středních školách, například studentům Gymnázia Botičská přednášel o současné české literatuře Pavel Janoušek, studentům gymnázia a obchodní akademie v Sedlčanech o literatuře první republiky Pavel Šidák.

4.1.1 Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy aneb Jak učit literaturu v 21. století

Již od roku 2012 připravuje ÚČL ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR odborný program Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy (dále ŠČJL). Jde o postgraduální kurz určený pro pedagogy základních a zejména středních škol, organizačně ho zajišťuje Středisko společných činností AV ČR. Pro ÚČL je ŠČJL mimo jiné zdrojem informací o potřebách literárního vzdělávání na tomto stupni, pro pedagogy příležitostí seznámit se s nejnovějšími odbornými poznatky.

Ve dnech 22.–24. 10. 2018 se uskutečnil sedmý ročník ŠČJL. Literárněvědná část kurzu byla tentokrát věnována starší literatuře: Matouš Jaluška v přednášce *Podivuhodná sousedství* analyzoval kompozici středověkých rukopisů, Daniel Soukup se v přednášce *Hlas tiskařské černě – knihy ke zpěvu a rozjímání* věnoval českým raně novověkým kancionálům a písním. Kromě přednášek letos ÚČL zajistil literární exkurzi a besedu: Jan Pišna účastníky provedl Strahovskou knihovnou, s Magdalénou Jackovou si mohli popovídat o jezuitských školách a divadle.

Spolu s Anglickým gymnáziem v Praze uspořádal ÚČL v rámci ŠČJL jednodenní kolokvium Jak učit literaturu na SŠ ve 21. století, na které dorazilo téměř sto učitelů z České republiky. S tematickými příspěvky vystoupili Pavel Janoušek (ÚČL), Jiří Koten (Univerzita J. E. Purkyně – ÚČL), Ondřej Hausenblas (Pedagogická fakulta UK), Blanka Činátlová (Gymnázium Jana Keplera), Ludmila Čejková (Nový Porg), Josef Soukal (Gymnázium Ústavní – Asociace češtinářů) a Veronika Valíková (Společnost učitelů českého jazyka a literatury).

OBR. 12: Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy; Markéta Pravdová (ÚJČ AV ČR) a Robert Kolár (ÚČL); zdroj: ÚČL

4.1.2 Seminář České knihnice

V roce 2018 vyšlo dalších pět *Seminářů České knihnice*: *Karel Čapek: RUR* (1920), *Václav Havel: Zahradní slavnost* (1963), *Život Ezopův* (1557), *Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce* (1623) a *Karel Toman: Pohádky krve* (1898). Řadu brožur přinášejících interpretace vybraných děl z jednotlivých svazků *České knihnice*, strukturované podle požadavků pro státní maturity, řídí Robert Kolár, vychází od sklonku roku 2016. Všechny semináře jsou zdarma ke stažení na webových stránkách *České knihnice*, při akcích ÚČL a *České knihnice* jsou distribuovány také v tištěné podobě.

4.2 Pedagogická spolupráce s vysokými školami

Pracovníci ÚČL pravidelně vyučovali nebo vedli jednorázové blokové kurzy na řadě vysokých škol, a to i zahraničních (např. Università degli studi di Padova, Central European University in Budapest, Univerzita Karlova v Praze, Masarykova Univerzita v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci). V letním semestru 2017/2018 a v zimním semestru 2018/2019 odučili celkem 2074 hodin, z čehož 1778 bylo zaměřeno na studenty bakalářských programů, 259 na studenty magisterských programů a 37 na studenty doktorských programů.

Druhou úroveň účasti na terciárním vzdělávání představovaly doktorské studijní programy, v nichž ÚČL zastává úlohu jednoho ze školicích pracovišť. Jednalo se o programy Dějiny novější české literatury v nadnárodních kontextech (společná akreditace s Filozofickou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích) a Česká literatura (společná akreditace s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně). Působení doktorandů v ÚČL je institucionalizováno vnitřním předpisem, doktorandi jsou zařazeni do výzkumných oddělení ústavu a podílejí se na řešení vědeckých projektů i na ostatních aktivitách pracoviště. V roce 2018 působilo v ÚČL celkem 21 doktorandů, z toho sedm studentů společně akreditovaných studijních programů. V průběhu roku svou disertaci obhájilo a doktorát získalo pět studentů, z toho jeden ve společném doktorském programu s FF MU.

V roce 2018 vrcholila zároveň jednání o nových společných akreditacích doktorských studijních programů, jejichž výsledkem bude od akademického roku 2019/2020 rozšíření možností doktorského studia v ÚČL i na studenty dvou dalších univerzit: Univerzity Palackého v Olomouci a Ostravské univerzity. Celkem bylo tedy úspěšně dokončeno jednání o čtyřech dohodách o společné realizaci nových studijních programů.

Třetí úroveň účasti na terciárním vzdělávání představují akce pořádané pro studenty pregraduálního i postgraduálního studia v oblasti literárněvědné bohemistiky a dalších oborově blízkých programů. Stejnými aktivitami jsou v tomto směru *Studentská literárněvědná konference* a *Škola praktické bohemistiky*.

4.2.1 Studentská literárněvědná konference

Ve dnech 19.–20. 4. 2018 uspořádal ÚČL ve spolupráci s Ústavem české literatury a knihovnictví Filozofické fakulty MU a Katedrou českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty MU již 17. ročník *Studentské literárněvědné konference*. Potřetí se účastníci této tradiční akce sešli v Brně, kde organizaci zajistilo tamní pracoviště ÚČL. V průběhu dvou jednacích dnů své referáty věnované tématu *Literatura a dokument / literatura jako dokument* předneslo 23 studentů všech stupňů studia – bakalářského, magisterského i doktorského – z českých, slovenských a polských univerzit. O úrovni jednotlivých příspěvků svědčí skutečnost, že v obou soutěžních kategoriích porota udělila několik ocenění včetně hlavní *Ceny Vladimíra Macury*. Ve starší doktorandské kategorii ji získal Tomáš Weissar z brněnské filozofické fakulty za příspěvek *Frater Domaslaus has fecit historias. Dominikán Domaslav na pomezí faktu a fikce*. Mezi vystoupeními mladších studentů porotu nejvíce zaujal referát Kristiny Dokulilové z olomoucké filozofické fakulty „*Psát podle úplné pravdy*“ *Filipa Topola*.

	Dokorandská kategorie	Studentská kategorie
1. místo	Tomáš Weissar (FF MU)	Kristina Dokulilová (FF UPOL)
2. místo	Jaroslav Stanovský (FF MU)	Vojtěch Velísek (FF MU)
3. místo	Jan Slíva (FF MU)	Vojtěch Pelc (FF UK)
Čestné uznání	Natália Mitková (FF UKF)	

TAB. 2: Studentská literárněvědná konference: seznam oceněných

OBR. 13: 17. ročník Studentské literárněvědné konference; zároj ÚČL

4.2.2 Škola praktické bohemistiky

Ve dnech 18.–20. 4. 2018 se v přednáškovém sále pražské budovy ÚČL uskutečnil třetí ročník Školy praktické bohemistiky. Třídenní blokový kurz byl určen studentům bohemistiky z Filozofické fakulty Ostravské univerzity.

Pod vedením Pavla Šidáka (oddělení lexikografie) se na výuce podílelo šest pracovníků ÚČL (Robert Kolár, Jakub Říha, Michal Kosák, Jiří Flaišman, Markéta Ř. Holanová, Veronika Jáchimová). Přednášky zahrnují tři disciplíny, které standardní vysokoškolská kurikula buď úplně vynechávají, nebo jim neposkytují dostatečný prostor (versologie, bibliografie, textologie a editologie).

Při zpětném hodnocení blokového kurzu vyzdvihli ostravští studenti především výuku versologie, disciplíny, s níž byli na univerzitě seznámeni, avšak až na půdě ÚČL jí údajně doopravdy porozuměli.

4.3 Popularizační činnost

Také v roce 2018 pořádal ÚČL pro odbornou i širokou kulturní veřejnost konference, kolokvia, besedy a přednáškové cykly, a zároveň se účastnil nejrůznějších popularizačních akcí, jejichž cílem bylo otevřít vědu různým složkám společnosti a prezentovat ji jako službu veřejnému zájmu. Pracovníci ÚČL rovněž pravidelně představovali výsledky své výzkumné činnosti v televizních a rozhlasových pořadech a tištěných i on-line periodikách (jednalo se o více než čtyři desítky vystoupení v elektronických médiích, denním a společenském tisku).

V průběhu roku 2018 ÚČL pořádal či spolupřádal dvanáct konferencí a odborných kolokvií, vesměs mezinárodních.

název akce	datum a místo konání
Kolokvium <i>Česká/německá literatura v protektorátu</i>	18. 1. 2018, Praha
38. ročník plzeňského mezioborového symposia k problematice 19. století <i>Pochopit vteřinu. Prožívání času v české kultuře 19. století</i>	22.–24. 2. 2018, Plzeň
7. ročník mezinárodního interdisciplinárního symposia Umění a kultury střední Evropy <i>Rozpad Rakouska-Uherska a jeho důsledky pro středoevropské literatury a kultury</i>	27.–28. 3. 2018, Olomouc
Studentská literárněvědná konference <i>Literatura a dokument. Literatura jako dokument</i>	19.–20. 4. 2018, Brno
Kolokvium <i>Text a divadlo</i>	7.–8. 6. 2018, Praha
Workshop <i>Central European Literary Theory (Structuralism, Marxism, Phenomenology) and its Reception in the World</i>	10.–12. 7. 2018, Praha
Česko-slovenské konfrontace/konfrontácie	12. 9. 2018, Praha
Konference <i>Marxismus jako metoda a projekt</i>	16.–17. 10. 2018, Praha
Kolokvium <i>Central European Arthurian Texts in a Changing World</i>	1.–2. 11. 2018, Praha
Konference <i>Jak psát transkulturní literární dějiny?</i>	15.–16. 11. 2018, Praha
15. konference Evropské společnosti pro textová studia <i>Author as Editor, Editor as Author</i>	15.–17. 11. 2018, Praha
XI. textologické kolokvium <i>Dílo jako ediční problém</i>	18. 12. 2018, Praha

TAB. 3: Konference pořádané nebo spolupřádané ÚČL v roce 2018; zdroj: ÚČL

Přednáškový cyklus Literárněvědné fórum (LVF) určený pro odbornou i širší veřejnost proběhl opět s účastí přednášejících ze zahraničí. V letním semestru byla dokončena řada přednášek na téma *Literatura, (nová) média, medialita*, kterou připravilo oddělení teorie ve spolupráci s oddělením 20. století a literatury současné. Zimní běh LVF byl pak již věnován bibliografické tematice a organizačně i odborně jej zaštitila výzkumná infrastruktura Česká literární bibliografie. V rámci Literárněvědného fóra se jako již tradičně konala také speciální řada přednášek zaměřených na starší českou literaturu a její kulturní a historické souvislosti, tzv. Staročeský dýchánek. Jednotlivé přednášky a debaty LVF navštěvovalo průměrně 30 zájemců, cyklus byl dokumentován a zpřístupněn na videokanálu ÚČL na platformě YouTube. Zde byl největší zájem o záznam přednášky mediálního teoretika Jaroslava Švelcha o literárních aspektech osmibitových počítačových her v normalizačním Československu (258 zhlédnutí).

K seznamování veřejnosti s výsledky práce zaměstnanců ÚČL čtvrtým rokem sloužily celodenní mediálně-propagační akce nazvané Den s... (*Den s první republikou na Florenci, Den se Slovníkem literárního strukturalismu*). Jejich adresátem byli jednak novináři, pro které byly pořádány zvláštní tiskové konference nebo prezentace příslušných vědeckých novinek, tak i kulturní veřejnost, pro niž se v odpoledních hodinách konala představení příslušných vědeckých výsledků ve formě přednášky a diskuse, po které následovalo společenské setkání.

O čerstvých výsledcích čtvrtého reprezentativního statistického výzkumu čtení a čtenářů v České republice, provedeného v roce 2018, informoval Jiří Trávníček na tiskové konferenci spolupřádané s Národní knihovnou ČR.

OBR. 14: Stánek ÚČL na Veletrhu vědy; zdroj: ÚČL

Ve spolupráci s nakladateli a dalšími partnery se během roku konaly další odborné akce pro veřejnost a prezentace nových publikací pracovníků ÚČL (komponovaný večer *Puntá – Zapomenutý hrdina českého komiksu 1934–1942*, beseda na téma *Rukopisy královédvorský a zelenohorský jako příběh české kultury*, workshop k *Seminářům České knihovny*). ÚČL zároveň spolupracoval s Knihovnou Akademie věd ČR na 6. ročníku akce *Knihovna snů* s podtitulem *Informace / manipulace / cenzura: 1918–2018*.

ÚČL se zapojil rovněž do společných popularizačních aktivit Akademie věd ČR. V roce 2018 se již potřetí zúčastnil Veletrhu vědy, největší populárně-naučné akce svého druhu v České republice. Stánek ÚČL se tentokrát proměnil v „padělatelské doupe“. Studenti a učitelé měli možnost seznámit se zevrubněji s tematikou *Rukopisů královédvorského a zelenohorského*.

Jak je již tradicí, ÚČL byl zapojen také do festivalu AV ČR Týden vědy a techniky (TVT). V rámci TVT proběhl v ústavu začátkem listopadu Den otevřených dveří. ÚČL nabídl středoškolským studentům, jejich pedagogům i zájemcům z řad veřejnosti sérii více než deseti populárně-naučných přednášek včetně speciálního workshopu v hlavní budově Akademie věd ČR.

Třetím rokem se pak ÚČL coby nakladatel prezentoval na zimním knižním veletrhu Knihex, který se konal před Vánocemi v Praze ve Studiu Alta.

OBR. 15: Přednáška Lucie Antošikové v rámci Týdne vědy a techniky; zdroj: ÚČL

4.3.1 Ilustrovat klasiku

Výstavu komiksového kreslíře a ilustrátora Jiřího Gruse, uspořádanou v květnu 2018 ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK a Nakladatelstvím Karolinum v Kampusu Hybernská, kurátorsky připravili Stanislava Fedrová a Pavel Kořínek. Výstava prezentovala výběr autorových ilustrací ke knižní řadě *Modern Czech Classics*, v níž Karolinum vydává překlady klasických i některých dosud méně známých děl české literatury. Jiří Grus, výtvarník rozkročený mezi malbou, ilustrací a komiksem, se přitom jeví být ideální volbou pro takové ambiciózní zadání, když ani při završeném prvním tuctu zpracovaných titulů – rozpínajících se od náročných, introvertních textů Čepových či Durychových po vyprávění zcela odlišná stylově i zobrazeným světem, typu Bassovy *Klapzubovy jedenáctky* či Poláčkových *Bylo nás pět* – nepřestává překvapovat nečekanými výtvarnými řešeními. Výstava a podrobněji k ní vydaná publikace se soustředily především na tvůrčí proces od čtení textu zařazeného do edice k odevzdaným a posléze vydaným ilustracím.

Bezprostřední svědectví knih, které Grus při tomto procesu svými poznámkami, zvýrazněními a náčrtky „zničil“, a jeho záznamníků s výpisky a poznámkami, v detailu vypovídají o umělcově pronikání do světa literárního textu. Způsob, jímž přemýšlí o textu a jeho vizualizaci, je formován Grusovým akademickým vzděláním v klasické technice malby i bohatými zkušenostmi s tvorbou moderního komiksu. Vedle prací k jednotlivým svazkům ediční řady *Modern Czech Classics* výstava prezentovala též listy k právě připravovanému rozšířenému vydání komiksového alba *Ve stínu šumavských hvozdů*, v níž se setkává Božena Němcová s Old Shatterhandem

OBR. 16: Výstava *Ilustrovat klasiku*; zdroj: ÚČL

4.4 Účast na literárním dění

Vedle vědecké činnosti se pracovníci ÚČL věnovali v roce 2018 rovněž činnostem, které mají odborný charakter, avšak nebývají řazeny mezi výsledky vědecké práce a nemají ani povahu popularizace vědy. Jedná se o činnosti, které směřují k reflexi současné literatury, popřípadě o uměleckou práci. V ÚČL působí básníci a prozaikové Petr Hruška, Michal Jareš, Kamil Bouška, Zuzana Říhová, Michal Přibáň, Dominik Melichar aj. Literární nebo divadelní kritice se soustavně věnovali Pavel Janoušek, Jiří Trávníček, Martin Lukáš, Michal Jareš, Eva Klíčová, Aleš Merenus, Pavel Kořínek, Dominik Melichar, Veronika Košnarová, Jiří Zizler, Zuzana Augustová aj.

Výzkumní pracovníci nebo doktorandi ÚČL v roce 2018 pravidelně přispívali literárněkritickými články do časopisů *Tvar* (Pavel Janoušek, Veronika Košnarová, Aleš Merenus), *Host* (Jiří Trávníček, Pavel Janoušek, Aleš Merenus, Eva Klíčová), *A2* (Martin Lukáš, Pavel Kořínek), *Souvislosti* (Jiří Zizler), *Kanon* (Jiří Flaišman, Michal Kosák) či *Lógr* (Dominik Melichar, Stefan Segi, Gabriela Romanová) – v některých případech dokonce do pravidelných rubrik, jako je *969 slov o próze* Pavla Janouška v časopise *Tvar*. Podle databáze ASEP publikovali pracovníci ÚČL v roce 2018 celkem 84 recenzí beletristických a odborných knih.

Na fungování literárních časopisů se pracovníci ÚČL podílejí rovněž prací v jejich redakcích či redakčních radách – v redakci časopisu *Lógr* působili Stefan Segi a Dominik Melichar, internetový časopis *Kanon* redakčně zajišťovali Jiří Flaišman a Michal Kosák; předsedou redakční rady *Tvaru* byl Pavel Janoušek. Řada pracovníků působila v redakcích či redakčních radách vědeckých časopisů: výkonným redaktorem časopisu *Svět literatury* byl Pavel Šidák, Alice Jedličková působila v redakční radě časopisů *Svět literatury* a *Bohemica litteraria*, Zdeněk Hrbata v radách časopisů *World Literature Studies*, *Litteraria Pragensia* a *Svět literatury*, Václav Petrbock v redakčních radách časopisů *Listy filologické*, *Střed* a *Echa IPSL*, Jiří Trávníček v redakčních radách časopisů *Filoteknos* a *Roczniki Biblioteczne*, Michal Jareš v radě časopisu *Slovenská literatúra*, Ondřej Sládek v redakční radě časopisu *Slovo a slovesnost a Iluminace*, Michael Wögerbauer byl členem redakční rady časopisu *Literární archiv*, Martin Hrdina působil v redakční radě časopisu *Didaktické studie*, Robert Kolár v redakční radě časopisu *Český jazyk a literatura*. Silné zastoupení měli pracovníci ÚČL přirozeně i v redakcích časopisů, jež ústav vydává (*Česká literatura* a *Cornova*).

Pracovníci ÚČL působili rovněž v komisích pro udílení literárních cen, jako jsou *Magnesia Litera* (Michal Jareš, Lenka Jungmannová), *Cena Jaroslava Seiferta* (Jiří Zizler), *Cena Jiřího Ortena* (Michal Jareš), *Cena Toma Stopparda* (Petr Hruška, Petr Šámal), *Literární cena Vladimíra Vokolka* (Michal Jareš), *Cena Otokara Fischera* (Václav Petrbock, Jan Budňák) či v porotě literární soutěže *Hořovice Václava Hraběte* (Jiří Zizler). Jiří Flaišman působil jako předseda Společnosti F. X. Šaldy, která kromě jiných aktivit uděluje *Cenu F. X. Šaldy* za mimořádné počiny v oblasti literární a výtvarné kritiky a literární historie.

4.5 Služby pro veřejnost

K základním úkolům ÚČL patří zajišťování infrastruktury pro literárněvědnou bohemistiku v mezinárodním i národním měřítku a šíření odborně relevantních informací o osobnostech, institucích, dílech a ostatních jevech české literatury ve vztahu k české veřejnosti. Tyto služby pro vědeckou komunitu a občanskou veřejnost zajišťuje ÚČL prostřednictvím výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie, vlastních knihoven v Praze a v Brně a dále prostřednictvím počítačových aplikací a databází. Tyto digitální nástroje jsou vesměs volně přístupné na internetu. Vznikají ve Středisku literárněvědných informací ÚČL, ale také v dalších odděleních ústavu – především v oddělení edičním a textologickém a v oddělení lexikografie.

Rozsah jejího fondu řadí **pražskou Knihovnu ÚČL** na třetí místo mezi knihovnami ústavů Akademie věd ČR. Fond tvoří unikátní sbírka české beletrie, literární teorie a historie, českých literárních a kulturních periodik. Její součástí jsou též historické knižní a časopisecké fondy Umělecké besedy a taktéž knihoven bývalého oddělení západních literatur a kabinetu dějin českého divadla Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV. K 31. 12. 2018 šlo celkem o 159 429 svazků, z toho v roce 2018 získala Knihovna ÚČL 2710 knihovních jednotek a odebírala 161 titulů periodik. Podle počtu absenčních výpůjček se v roce 2018 Knihovna ÚČL opět umístila na prvním místě

v celé Akademii věd ČR. Jde o důsledek plného otevření Knihovny ÚČL nejen odborníkům, ale i studentům a dalším zájemcům, jakož i toho, že všechny dokumenty jsou ve studovně pražského pracoviště ÚČL expedovány na počkání. Ideálních možností ke studiu využilo v roce 2018 celkem 385 registrovaných čtenářů a dalším desítkám návštěvníků byly jejich požadavky vyřešeny jednorázově. Souhrnně bylo poskytnuto 13 156 absenčních výpůjček (prezenční výpůjčky nejsou evidovány). Další badatelé studovali v knihovně dokumenty ze Staročeské sbírky – souboru mikrofilmů a fotokopíí staročeských rukopisů a tisků z českých i zahraničních fondů (více než 163 000 polí mikrofilmů a více než 155 000 fotokopíí). Pražská Knihovna ÚČL poskytovala své služby na základě automatického výpůjčního protokolu a sdíleného systému Aleph, jehož provoz zajišťuje pro zapojené ústavy centrální Knihovna AV ČR. Počet záznamů dokumentů vytvářených podle pravidel RDA ve formátu MARC21 a předaných do Souborného katalogu ČR vzrostl v roce 2018 na 96 663, což se opět projevilo vysokým zájmem o dokumenty z fondu Knihovny ÚČL, uspokojovaným zčásti i prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby.

Knihovna ÚČL AV ČR (Praha)	2016	2017	2018
Knihovní fond			
Celkový počet knihovních jednotek	154 639	156 719	159 429
Počet knih získaných v roce 2017	2750	2080	2710
Počet titulů periodik získaných v roce 2017	176	173	161
Knihovní služby			
Počet registrovaných uživatelů – pozn. 1	640	716	385
Počet výpůjček z fondu knihovny	11 254	12 802	13 156
Počet prodloužení výpůjček	4650	2967	1825
Počet kopií	3823	2815	2565
Meziknihovní výpůjční služby			
Dokumenty zapůjčené z jiných knihoven v ČR	30	33	28
Dokumenty zapůjčené z jiným knihovnám v ČR	134	102	127
Kopie dokumentů poskytnuté jiným knihovnám v ČR	24	33	19
Dokumenty zapůjčené ze zahraničních knihoven	33	25	14
Spolupráce se souborným katalogem ČR			
Celkový počet záznamů zaslaných do SKC	82 342	90 657	96 663
<i>Pozn. 1 – Pokles ukazatele počtu registrovaných účastníků v roce 2018 je způsoben postupnou přeregistrací uživatelů Knihovny ÚČL, zahájenou po nástupu platnosti GDPR.</i>			

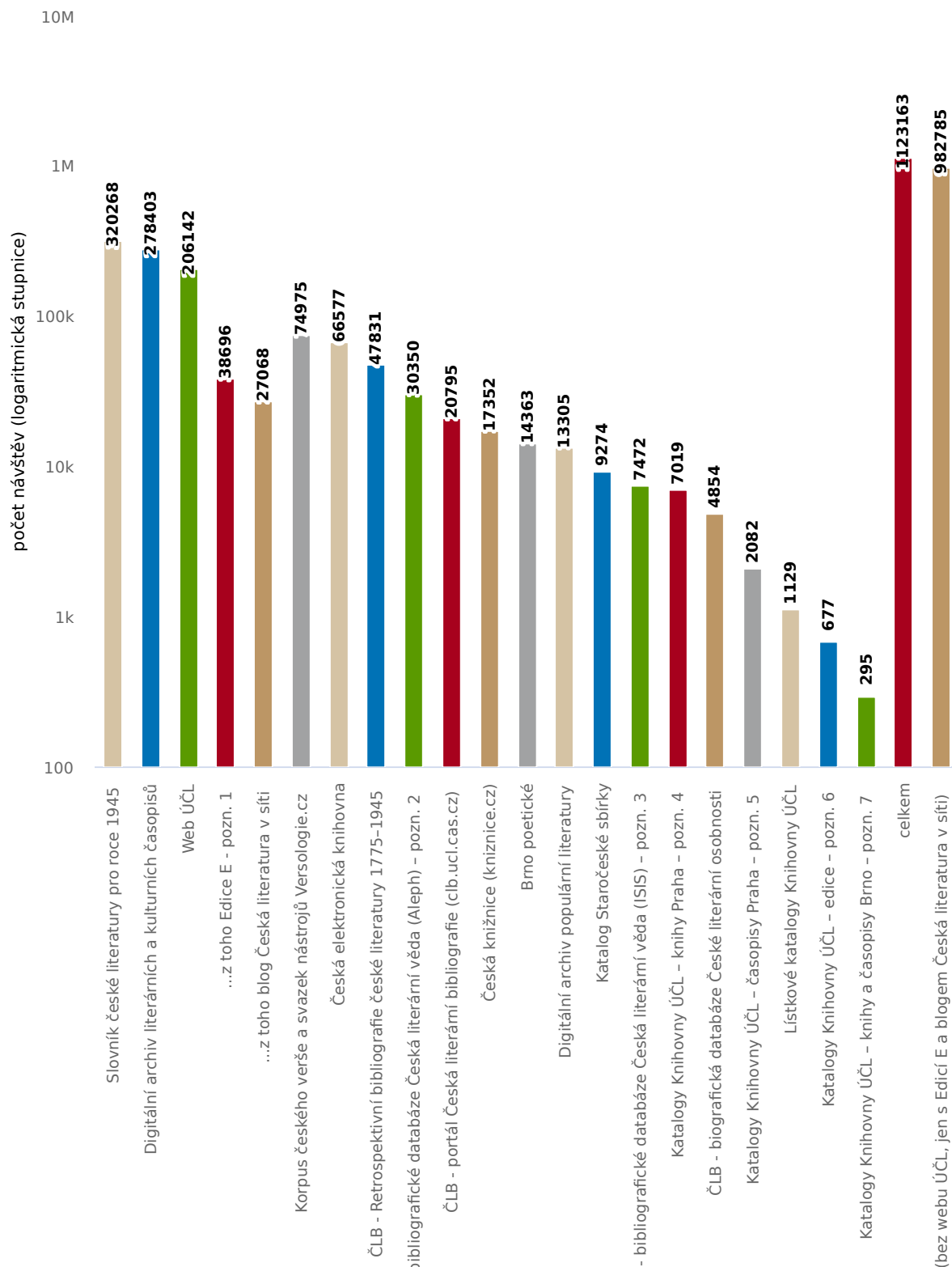
TAB. 4: Knihovna ÚČL (Praha); zdroj: ÚČL

S cílem podpořit využití posledních dvou částí fondu, které dosud nebyly zkatalogizovány elektronicky, tj. knihoven bývalého oddělení západních literatur a kabinetu dějin českého divadla, byly na webu ÚČL nejprve zpřístupněny naskenované katalogy těchto dílčích sbírek a od ledna 2017 se Knihovna ÚČL zapojila do podprogramu Ministerstva kultury ČR VISK 5 – Retrokon projektem „Retrokatalogizace fondu Knihovny někdejšího oddělení západních literatur ÚČSL ČSAV“. Protože

kvalitou záznamů zasílaných do Souborného katalogu ČR splnila Knihovna ÚČL náročné požadavky zadavatele, s podporou z téhož zdroje pokračovala v postupné rekatalogizaci zmíněného fondu v systému Aleph i v roce 2018. Uveřejněné záznamy pak umožňují uživatelům ještě snazší přístup ke studiu primárních dokumentů z tohoto unikátního fondu obsahujícího dokumenty ze 17. až 20. století a orientovaného především na beletrii a odbornou literaturu z oblasti románského, anglosaského a germánského písemnictví.

Veřejně přístupná je rovněž **Knihovna brněnského pracoviště ÚČL**. Její fond tvořilo k 31. 12. 2018 18 063 knihovních jednotek a čtenáři měli k dispozici 37 titulů časopisů. Profilově je knihovna zaměřena na českou beletrii 20. století a původní současnou literaturu, literární teorii a literární vědu. Důležitou součástí představuje také literatura regionální a literární periodika. V roce 2017 byla v brněnské knihovně ÚČL dokončena celková rekatalogizace knihovního fondu v systému Aleph a od roku 2018 je již celý fond včetně nových přírůstků zpracováván elektronicky. Záznamy jsou tvořeny s knihou v ruce při dodržování stanovených standardů dle pravidel RDA ve formátu MARC21 v systému Aleph a jejich zveřejnění umožňuje odborným zájemcům ještě větší využití tohoto speciálního fondu. V roce 2018 nabízela Knihovna brněnského pracoviště ÚČL svým uživatelům též výstřižkový archiv literární publicistiky a realizovala výpůjčky v rámci meziknihovní výpůjční služby.

Digitální zdroje informací nabízí ÚČL odborné veřejnosti, studentům a dalším zájemcům ve čtyřech oblastech: 1. slovníky, 2. digitální archivy a fulltextové databáze literárních textů, 3. bibliografické a další specializované databáze, 3. korpusy literárních textů. Ústavní web slouží jako rozcestník ke všem těmto zdrojům. Dohromady databáze, full-textové knihovny, archivy, korpusy a další odborné informační zdroje ÚČL dosáhly v roce 2018 982 785 návštěv, společně s webovými stránkami ústavu dokonce 1 123 163 návštěv.

OBR. 17: Návštěvnost hlavních serverů a databází ÚČL; zdroj: ÚČL. Poznámky: 1) Výpočet podle metodiky pro rok 2016. 2) Bez provozu na části bází provozovaných v průběhu roku v systému ISIS. Započteny přístupy přes URL <http://biblio.ucl.cas.cz> (10 185 návštěv), přístupy do databáze excerpovaných časopisů (1 787 návštěv) a přístupy realizované přímo přes rozhraní Aleph provozované KnAV (18 378 návštěv). 3) V provozu jen 1-10/2018. Bez provozu na části bází provozovaných v průběhu roku 2017 v systému ALEPH. 4) Započteny pouze přístupy přes URL <http://katalog.ucl.cas.cz> 5) Započteny pouze přístupy přes URL <http://edice.ucl.cas.cz>. 6) Započteny pouze přístupy přes URL <http://katalog.ucl.cas.cz>. 7) Započteny pouze přístupy přes URL <http://brno.ucl.cas.cz>. Návštěvnost hlavních serverů; zdroj: ÚČL (AWstats, Google Analytics).

4.6 ÚČL na sociálních sítích

ÚČL komunikoval (podobně jako v předchozích letech) s veřejností rovněž prostřednictvím sociálních sítí. Hlavní facebooková stránka ÚČL zaznamenala meziroční nárůst o 266 fanoušků (počet uživatelů, kteří přidělili stránce hodnocení „to se mi líbí“, činil na sklonku roku 3538). Mezi uživateli tvořily většinu ženy (68 %), nejpočetnější skupinou potom byly ženy ve věku 25–34 let (34 %). Ke stránce se připojovaly rovněž desítky zahraničních uživatelů (Slovensko, Polsko, Německo, Velká Británie, USA ad.). Nejúspěšnější příspěvky na ústavním facebookovém profilu překonávaly svým dosahem hranici 3000 unikátních uživatelů. Rozvoj zaznamenaly také další facebookové stránky, jimiž se prezentují jednotlivé týmy či projekty (např. *Slovník české literatury*, versologický tým, infrastruktura Česká literární bibliografie, ediční řada *Česká knižnice* či *Literární kronika první republiky*).

Celkem 24 pracovníků ústavu spravovalo svůj profil na síti Academia.edu.

Videozáznamy z přednášek a dalších akcí byly umístovány na serveru YouTube a dále sdíleny na sociálních sítích a na hlavní webové stránce ústavu.

5. Hospodaření

5.1 Rozpočet

V roce 2018 provozoval ÚČL svou činnost s rozpočtem 91 192 tis. Kč (včetně investic a grantů) s kladným hospodářským výsledkem 277 tis. Kč. Výsledek hospodaření bude v celé jeho výši po schválení Radou ÚČL převeden do rezervního fondu. V roce 2018 použil ústav prostředky z fondu účelových prostředků ve výši celkem 2 532 tis. Kč. Z toho bylo 2 375 tis. Kč institucionálních prostředků a 157 tis. Kč grantových (účelových) prostředků.

Struktura financování byla tvořena v první řadě institucionální dotací ve výši 45 826 tis. Kč, z toho 41 298 tis. Kč na podporu výzkumné organizace a 4 528 tis. Kč na podporu činnosti pracoviště. Prostředky grantové činily 22 209 tis. Kč. Grantů měl ÚČL v roce 2018 celkem 16 (9 projektů GA ČR v hodnotě 8 635 tis. Kč, 5 projektů MŠMT ČR v hodnotě 11 880 tis. Kč, 2 projekty MK ČR v hodnotě 1 144 tis. Kč). Drobnější dotace dalších poskytovatelů v celkové výši 550 tis. Kč souvisely převážně s účelovými dotacemi na ediční přípravu a vydávání publikací.

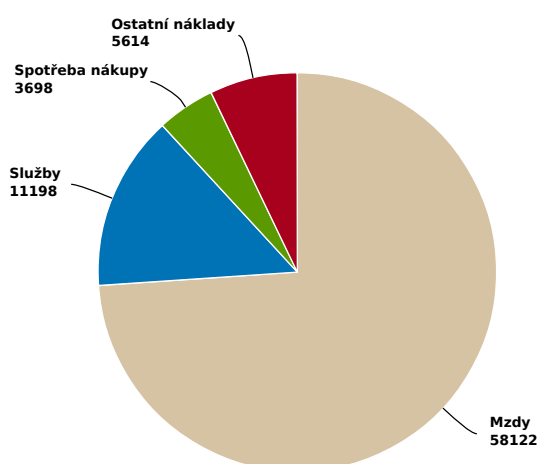
V roce 2018 ÚČL získal investiční dotace ve výši 14 226 tis. Kč. Jejich převážná část byla použita na rekonstrukci přednáškového sálu a parteru budovy ÚČL v Praze.

5.2 Náklady

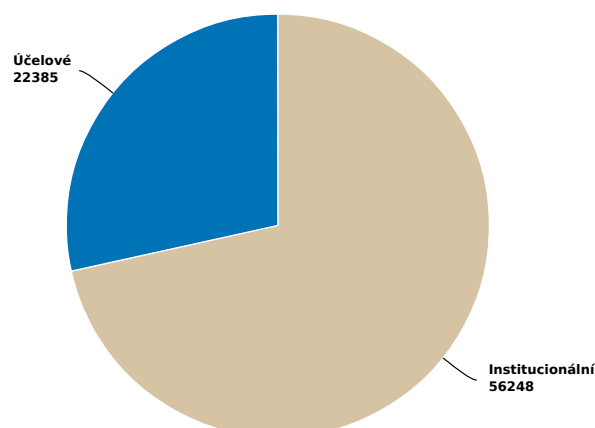
Z hlediska struktury nákladů představovaly hlavní položku náklady mzdové. Ty dosáhly včetně odvodů zákonného pojištění a ostatních sociálních nákladů 58 122 tis. Kč. Oproti předchozím letům do těchto nákladů zasáhly odměny, které díky příznivému hospodaření v roce 2018 mohly být zaměstnancům ústavu vyplaceny za úspěšné plnění pracovních úkolů. Náklady na provoz představovaly vedle toho 11 834 tis. Kč. Z toho na cestovné (včetně zahraničních stáží) vynaložil ÚČL v roce 2018 11 834 tis. Kč. Podrobnější struktura výnosů a nákladů je uvedena v tabulkách Výsledek hospodaření ÚČL AV ČR, v. v. i., za rok 2018, zveřejněných na webu ÚČL.

Zdroje a rozdělení mzdových nákladů ÚČL (v tis. Kč) včetně pojištění a soc. fondu				
Zdroj	Mzdy	Pojištění	OON	Celkem
Institucionální dotace	27 628	10 910	1880	40 418
GA ČR	4118	1529	723	6370
MŠMT ČR a MK ČR	7709	2797	827	11 334
Celkem	39 456	15 236	3430	58 122
Odměny DR a RÚČL				203

TAB. 5: Struktura mzdových nákladů ÚČL v roce 2017; zdroj ÚČL

OBR. 18: Struktura nákladů; zdroj ÚČL

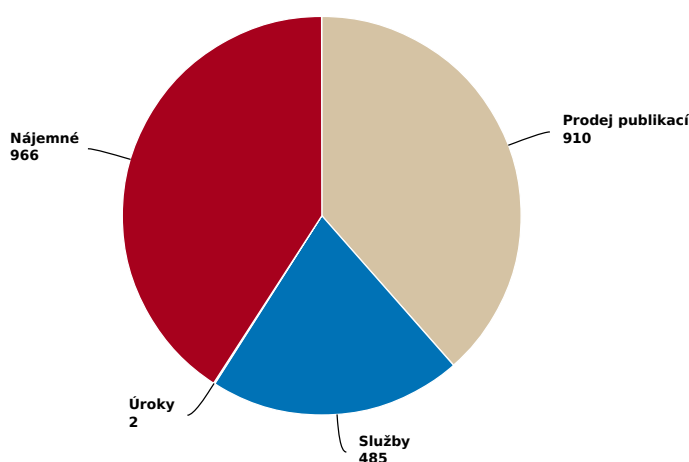
OBR. 19: Náklady podle typu financování; zdroj ÚČL

5.3 Výnosy

Nevyužité prostory v budově, které má ÚČL ve svém vlastnictví, pronajímal v roce 2018 jiným subjektům. Nájemci jsou především subjekty nekomerční. Mezi ně patří např. Středisko společných činností AV ČR (knihkupectví Academia), Etnologický ústav AV ČR, Filosofický ústav AV ČR (Kabinet pro klasická studia), občanské sdružení Klub přátel Tvaru (stejnomený literární časopis), CEFRES – Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách. Mezi komerční subjekty se řadili tito nájemci: Space2let, spol. s r. o. (kavárna), Vesmír spol. s r. o. (stejnomený vědecký časopis). Nájemné se promítlo do příjmů ústavu částkou 966 tis. Kč. Další výnosy měl ÚČL z prodeje publikací ve výši 910 tis. Kč a z prodeje služeb ve výši 485 tis. Kč, úroky činily cca 2 tis. Kč. Celkem činily zdanitelné výnosy za rok 2018 i s úroky 2 363 tis. Kč. Ústav zůstal proto i nadále plátcem DPH.

Zdanitelné výnosy ÚČL (v tis. Kč)	
Prodej publikací včetně <i>České literatury</i>	910
Tržby z prodeje služeb	485
Tržby z pronájmu	966
Úroky	2
Celkem výnosy	2363

TAB. 6: Struktura výnosů ÚČL v roce 2017; zdroj ÚČL

OBR. 20: Výnosy ÚČL; zdroj ÚČL

5.4 Majetek

K 31. 12. 2018 činil majetek ÚČL 80 185 tis. Kč. Mezi významné položky majetku patří: budova v ulici Na Florenci 71 997 tis. Kč (tento majetek byl v roce 2018 technicky zhodnocen o 13 176 tis. Kč po dokončení nového přednáškového sálu v prvním nadzemním podlaží, dále byl technicky zhodnocen o 800 tis. Kč vlivem rekonstrukce vrátnice), pozemek 2 190 tis. Kč, kamerový systém 1 300 tis. Kč.

Od Akademie věd ČR získal ÚČL investiční dotace ve výši 14 226 tis. Kč na výstavbu bezbariérového přednáškového sálu a revitalizace parteru budovy, na rekonstrukci vrátnice, přístrojové vybavení apod.

6. Orgány pracoviště

6.1 Ředitel pracoviště

Na základě jmenování předsedou Akademie věd ČR prof. Ing. Jiřím Drahošem, DrSc., dr.h.c., na období 1. 7. 2015 – 30. 6. 2020, vykonával v roce 2018 funkci ředitele ÚČL Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

6.1.1 Informace o činnosti

Zorganizoval a vedl 12 pravidelných měsíčních porad kolegia ředitele ÚČL. Listopadové zasedání bylo výjezdní a bylo spojeno s návštěvou brněnského pracoviště.

Svolal shromáždění výzkumných pracovníků 2. 10. 2018 za účelem volby zástupců ÚČL do Akademického sněmu AV ČR.

Zajistil předložení finančních dokumentů Výsledek hospodaření ÚČL za rok 2017 a Rozpočet ÚČL na rok 2018, jejich projednání v Dozorčí radě ÚČL a schválení v Radě ÚČL.

Zajistil obsazení uvolněné pozice vedoucí Technicko-hospodářské správy ÚČL a další personální změny v tomto útvaru.

Zajistil předložení finančních dokumentů týkajících se 1., 2. a 3. změny Rozpočtu ÚČL na rok 2018, jejich projednání v Dozorčí radě ÚČL a schválení v Radě ÚČL.

Zajistil předložení Výroční zprávy ÚČL o činnosti a hospodaření za rok 2017 Dozorčí radě ÚČL a Radě ÚČL, jejich schválení oběma radami a zveřejnění výroční zprávy.

Zajistil implementaci Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) do Vnitřní směrnice o zpracování osobních údajů.

Vydal tři příkazy ředitele:

- 1/2018 o úhradách telefonních poplatků
- 2/2018 o plánovaných atestacích
- 3/2018 o jmenování inventarizačních komisí a škodní komise

6.2 Rada pracoviště

SLOŽENÍ

předseda:	PhDr. Petr Šámal, Ph.D. (ÚČL AV ČR, v. v. i.)
místopředsedkyně:	doc. PhDr. Alice Jedličková, CSc. (ÚČL AV ČR, v. v. i.)
členové interní:	Ing. Pavel Janáček, Ph.D. PhDr. Robert Kolár, Ph.D. PhDr. Michal Přibáň, Ph.D. Mag. Dr. Michael Wögerbauer
členové externí:	PhDr. Taťána Petrasová, CSc. PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D. (Literární archiv Památníku národního písemnictví) prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc. (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity)

6.2.1 Informace o činnosti

Rada pracoviště zasedala v termínech: 15. února, 12. dubna, 26. června, 11. října, 21. listopadu, 16. prosince 2018; návrhy, k jejichž projednání nebylo možné nebo účelné svolat zasedání Rady ÚČL, byly projednány per rollam.

15. února

Rada projednala postup řešení 16 ústavních projektů, tři zhodnotila jako úspěšně dokončené a dva nové projekty přijala jako projekty ústavní.

Rada schválila Výsledek hospodaření ÚČL za rok 2017 a Rozpočet ÚČL na rok 2018.

Rada schválila převod celkem 2537 tis. Kč z FUUP do institucionálního rozpočtu ÚČL na rok 2019.

Rada schválila *Střednědobý výhled rozpočtu ÚČL na období 2020–2021*.

Rada zahájila projednávání *Koncepce výzkumné činnosti ÚČL na období 2020–2025/2030*.

12. dubna

Rada projednala informaci ředitele o výpovědi smlouvy o realizaci projektu *Betty MacDonaldová jako český čtenářský fenomén* (řešitel Jiří Trávníček) ze strany Grantové agentury ČR po prvním roce řešení a dalším postupu vedení ÚČL v této věci.

Rada navrhla Matouše Jalušku a Václava Smyčku na udělení Prémie Otto Wichterleho.

Rada doporučila nominaci Matouše Jalušky a Ivy Mikulové do Programu podpory perspektivních lidských zdrojů AV ČR.

Rada pokračovala v projednávání *Koncepce výzkumné činnosti ÚČL na období 2020–2025/2030*.

28. června

Rada projednala podoby doktorského studia v ÚČL.

Rada se zabývala ediční činností ÚČL.

Rada schválila Výroční zprávu ÚČL za rok 2017.

Rada schválila nový Volební řád pro volby v Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

11. října

Rada doporučila projekt Heleny Bermúdez Sabel k udělení Fellowshipu Josefa Dobrovského.

Rada schválila 2. změnu Rozpočtu ÚČL na rok 2018.

Rada schválila odložení delimitace týmu pro výzkum moderního českého divadla.

Rada pokračovala v projednávání *Koncepce výzkumné činnosti ÚČL na období 2020–2025/2030*.

21. listopadu

Rada rozhodla o udělení Stipendia Zdeňka Pešata Cezary Rosińskému, Claře Isabel Martínez Canton a Dušanu Teplanovi.

Rada pokračovala v projednávání *Koncepce výzkumné činnosti ÚČL na období 2020–2025/2030*.

12. prosince

Rada projednala jmenování Martina Lukáše svým novým tajemníkem.

Rada schválila 3. změnu Rozpočtu ÚČL na rok 2018.

Rada ÚČL vzala na vědomí informace o hospodaření ÚČL za období 1–10/2018.

Rada pokračovala v projednávání *Koncepce výzkumné činnosti ÚČL na období 2020–2025/2030*.

6.3 Dozorčí rada

SLOŽENÍ

předseda:	doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc. (Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.)
místopředseda:	prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc. (ÚČL AV ČR, v. v. i.)
členové:	Mgr. Petra Eckert Nováková (Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.) JUDr. Jiří Malý (Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.) PhDr. Jiří Beneš (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

6.3.1 Informace o činnosti

Dozorčí rada zasedala v termínech: 2. března, 15. června a 28. listopadu; dále proběhla 4 hlasování per rollam.

2. března

Projednala a vzala na vědomí hospodářské výsledky ÚČL za rok 2017 a plán rozpočtu na rok 2018 i střednědobý výhled rozpočtu na roky 2019–2020.

Vzala na vědomí Zprávu o revizi knihovního fondu Knihovny brněnského pracoviště ÚČL AV ČR, jehož průběh předtím opakovaně sledovala.

15. června

Schválila zprávu o činnosti DR za rok 2017.

Projednala a vzala se souhlasem na vědomí předloženou výroční zprávu a výrok auditora k hospodaření a účetnictví za rok 2017.

Zhodnotila manažerské schopnosti ředitele ÚČL ve vztahu k pracovišti.

28. listopadu

Prodiskutovala nabídky oslovených auditorů a určila auditora k ověření účetní uzávěrky ÚČL za rok 2018.

Dále DR průběžně sledovala čerpání rozpočtu pracoviště, včetně jeho změn v průběhu roku (grantové prostředky, nově získané OP VVV a JPI CH, mimořádné institucionální dotace od AV ČR a jejich využití, investice do stavu a též provozu a správy budovy), a také stav prostředků uložených ve fondech.

Vedle toho DR během roku sledovala i vnitřní odborné záležitosti pracoviště (výsledky atestací pracovníků, debatu s GA ČR o aktuálních grantech).

Během roku byli předsedkyně i členové DR průběžně v kontaktu s tajemnicí DR a ředitelem pracoviště; podle potřeby spolu konzultovali úkony, procedury a materiály spadající do kompetence DR. Předsedkyně DR se účastnila některých zasedání Rady ÚČL.

7. Další informace

7.1.1 **Změny zřizovací listiny**

V průběhu roku 2018 nedošlo ke změnám zřizovací listiny.

7.1.2 **Hodnocení další a jiné činnosti**

ÚČL nevyvíjí další ani jinou činnost.

7.1.3 **Informace o opatření k odstranění nedostatků v hospodaření**

Ve dnech 21. 11. – 5. 12. 2018 proběhla v ÚČL kontrola Finančního úřadu pro hlavní město Prahu z důvodu porušení rozpočtové kázně při použití finančních prostředků poskytnutých Státním fondem kultury ČR na projekt č. 422 2017, *Mezinárodní kongres Narrative and Narratology: Metamorphosing the Structures*.

Rozpočtovou kázeň ÚČL porušil tím, že nedoručil vyúčtování dotace v úhrnné výši 30 000 Kč Státnímu fondu kultury ČR ve stanoveném termínu, tedy do 30. 11. 2017, ale odevzdal ho prostřednictvím doporučené zásilky České pošty až 18. 12. 2017.

Na základě provedené kontroly byl ÚČL vyměřen odvod za porušení rozpočtové kázně ve výši 300 Kč. Protože výše odvodu nepřesáhla 1000 Kč, Finanční úřad upustil od vydání platebního výměru.

7.1.4 **Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj**

Všechny podstatné informace o skutečnostech významných z hlediska hospodářského postavení instituce a dalšího vývoje tohoto postavení jsou obsaženy v předchozích částech výroční zprávy.

7.1.5 **Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště**

Všechny podstatné informace umožňující predikovat další vývoj činnosti pracoviště jsou obsaženy v předchozích částech výroční zprávy.

7.1.6 **Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí**

Na pracovišti probíhá třídění odpadu a recyklace elektronických zařízení včetně baterií a akumulátorů.

7.1.7 **Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů**

Zástupci odborových organizací se jako členové účastnili jednání kolegia ředitele ÚČL, projednávání rozpočtu pracoviště a rozpočtu sociálního fondu a jednání o úpravách mzdového předpisu ÚČL v souvislosti se zvýšením mezd.

7.1.8 **Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím**

ÚČL zveřejnil 1. 3. 2019 výroční zprávu o své činnosti v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. s následujícím obsahem:

- (1) Za rok 2018 neevidujeme žádné žádosti o informace a žádné rozhodnutí o odmítnutí žádosti.
- (2) Za rok 2018 neevidujeme žádná podaná odvolání proti rozhodnutí.

- (3) Za rok 2018 neevidujeme žádné rozsudky soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace ani žádné výdaje v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona.
- (4) Za rok 2018 neevidujeme žádné poskytnuté výhradní licence.
- (5) Za rok 2018 neevidujeme žádné stížnosti podané podle § 16a.
- (6) Za rok 2018 neevidujeme žádné další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona.

8. Zpráva auditora o ověření účetní závěrky a zpráva auditora k výroční zprávě

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky za období
od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2018
organizace

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.

Zpráva nezávislého auditora pro vedení organizace Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.

Název organizace: Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.
Sídlo organizace: Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1
Identifikační číslo: 68378068
Právní forma: veřejná výzkumná instituce

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky organizace Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i. (dále také „Organizace“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. prosinci 2018, výkazu zisku a ztráty, za rok končící 31. prosince 2018 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Organizaci jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Organizace k 31. prosinci 2018 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. prosince 2018 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Organizaci nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Organizaci, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržných ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu Organizace za účetní závěrku

Statutární orgán Organizace odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Organizace povinen posoudit, zda je Společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán plánuje zrušení Organizace nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví v Organizaci odpovídá statutární orgán.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol vedením Organizace.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Organizace relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti Organizace uvedla v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárního orgánu a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Organizaci nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Organizace nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Organizace ztratí schopnost nepřetržitě trvat.

- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Liberci, dne 20. června 2019

Auditorská společnost:

Auditor, který byl auditorskou společností určen jako odpovědný za provedení auditu jménem auditorské společnosti:

.....
VGD - AUDIT, s.r.o.
evidenční č. 211
Bělehradská 18, 140 00 Praha 4

.....
Ing. Radka Fišerová
evidenční č. 2000

9. Rozvaha

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Rozvaha

(v tis. Kč)
sestavena dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů
k 31. 12. 2018
(v tis. Kč)

Název účetní jednotky:

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Sídlo: Na Florenci 3/1420, Praha 1

IČ: 68378068

	Název	SU	čís. řád.	Stav	
				Stav k 01.01.18	Stav k 31.12.18
A	Dlouhodobý majetek celkem			68 976	80 185
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	01	1	2 919	2 919
	1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	2		
	2. Software	013	3	2 828	2 828
	3. Ocenitelná práva	014	4		
	4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	5	91	91
	5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	6		
	6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	7		
	7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	8		
II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	02+03	9	120 220	134 220
	1. Pozemky	031	10	2 190	2 190
	2. Umělecká díla, předměty, sbírky	032	11		
	3. Stavby	021	12	96 168	110 145
	4. Hmotné movité věci a jejich soubory	022	13	16 501	18 249
	5. Pěstitelské celky trvalých porostů	025	14		
	6. Dospělá zvířata a jejich skupiny	026	15		
	7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	16	3 651	3 536
	8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	17		
	9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	18	479	100
	10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	19	1 231	
III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem	06	20		
	1. Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba	061	21		
	2. Podíly - podstatný vliv	062	22		
	3. Dluhové cenné papíry	063	23		
	4. Zápůjčky organizačním složkám	066	24		
	5. Ostatní dlouhodobé zápůjčky	067	25		
	6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	26		
IV.	Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	07 - 08	28	-54 163	-56 954
	1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	072	29		
	2. Oprávky k softwaru	073	30	-2 091	-2 322
	3. Oprávky k ocenitelným právům	074	31		
	4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	078	32	-91	-91
	5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	079	33		
	6. Oprávky ke stavbám	081	34	-35 650	-37 597
	7. Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům	082	35	-12 680	-13 408
	8. Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	085	36		
	9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	086	37		
	10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	088	38	-3 651	-3 536
	11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	089	39		

VGD - AUDIT, s.r.o.

AUDITORSKÁ LICENCE č.271

B.	Krátkodobý majetek celkem		40	14 879	16 601
I.	Zásoby celkem	11-13	41	583	697
	1. Materiál na skladě	112	42		
	2. Materiál na cestě	111,119	43		
	3. Nedokončená výroba	121	44		
	4. Polotovary vlastní výroby	122	45		
	5. Výrobky	123	46		
	6. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	124	47		
	7. Zboží na skladě a v prodejnách	132	48	583	697
	8. Zboží na cestě	131,139	49		
	9. Poskytnuté zálohy na zásoby		50		
II.	Pohledávky celkem	31-39	51	433	712
	1. Odběratelé	311	52	335	77
	2. Směnky k inkasu	312	53		
	3. Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	54		
	4. Poskytnuté provozní zálohy	314	55	11	455
	5. Ostatní pohledávky	316	56	10	48
	6. Pohledávky z a zaměstnanci	335	57	61	6
	7. Pohledávky z institucemi sociálního zabezpečení a VZP	336	58		
	8. Daň z příjmů	341	59		
	9. Ostatní přímé daně	342	60		
	10. Daň z přidané hodnoty	343	61	0	83
	11. Ostatní daně a poplatky	345	62		
	12. Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	346	63		
	13. Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů Ú x		64		
	14. Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	358	65		
	15. Pohledávky z pevných termínových operací	373	66		
	16. Pohledávky z vydaných dluhopisů	375	67		
	17. Jiné pohledávky	378	68		43
	18. Dohadné účty aktivní	388	69	16	
	19. Opravná položka k pohledávkám	391	70		
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	21 - 26	71	13 805	14 813
	1. Peněžní prostředky v pokladně	211	72	19	6
	2. Ceniny	212	73	239	
	3. Peněžní prostředky na účtech	221	74	13 547	14 807
	4. Majetkové cenné papíry k obchodování	251	75		
	5. Dluhové cenné papíry k obchodování	253	76		
	6. Ostatní cenné papíry	254	78		
	7. Peníze na cestě	262	79		
IV.	Jiná aktiva celkem	38	81	58	379
	1. Náklady příštích období	381	82	58	96
	2. Příjmy příštích období	385	83		283
A+B	Aktiva celkem		85	83 855	96 786

VGD - AUDIT, s.r.o.

AUDITORSKÁ LICENCE č.271

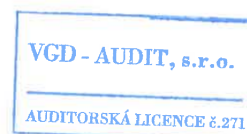
A		Vlastní zdroje celkem		86	78 216	89 822
I.		Jmění celkem	90-92	87	78 216	89 545
	1.	Vlastní jmění	901	88	68 976	80 185
	2.	Fondy	91	89	9 240	9 360
	3.	Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	921	90		
II.		Výsledek hospodaření celkem	93-96	91	0	277
	1.	Účet výsledku hospodaření	963	92		
	2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	931	93		277
	3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	932	94		
B.		Cizí zdroje celkem		95	5 639	6 964
I.		Rezervy celkem	94	96		
	1.	Rezervy	941	97		
II.		Dlouhodobé závazky celkem	38, 95	98		
	1.	Dlouhodobé úvěry	951	99		
	2.	Vydané dluhopisy	953	100		
	3.	Závazky z pronájmu	954	101		
	4.	Přijaté dlouhodobé zálohy	952	102		
	5.	Dlouhodobé směnky k úhradě	x	103		
	6.	Dohadné účty pasivní	389	104		
	7.	Ostatní dlouhodobé závazky	958	105		
III.		Krátkodobé závazky celkem	28-38	106	5 639	6 963
	1.	Dodavatelé	321	107	369	672
	2.	Směnky k úhradě	322	108		
	3.	Přijaté zálohy	324	109	201	166
	4.	Ostatní závazky	325	110		
	5.	Zaměstnanci	331	111	2 853	3 342
	6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	333	112	50	22
	7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a VZP	336	113	1 447	1 846
	8.	Daň z příjmů	341	114	444	599
	9.	Ostatní přímé daně	342	115		
	10.	Daň z přidané hodnoty	343	116	148	
	11.	Ostatní daně a poplatky	345	117		
	12.	Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	347	118	41	82
	13.	Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC	x	119		
	14.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	367	120		
	15.	Závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti	368	121		
	16.	Závazky z pevných termínových operací a opcí	373	122		
	17.	Jiné závazky	379	123	31	32
	18.	Krátkodobé úvěry	231	124		
	19.	Eskontní úvěry	282	125		
	20.	Vydané krátkodobé dluhopisy	283	126		
	21.	Vlastní dluhopisy	284	127		
	22.	Dohadné účty pasivní	389	128	55	202
	23.	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	289	129		
IV.		Jiná pasiva celkem	38	130	0	1
	1.	Výdaje příštích období	383	131		1
	2.	Výnosy příštích období	384	132	0	0
A+B		Pasiva celkem		134	83 855	96 786
					0	0

Předmět činnosti: vědecký výzkum	Datum sestavení: 11. 04. 2019
Rozvahový den: 31. 12. 2018	
Ing. Markéta Mikesková podpis a jméno sestavil	Ing. Pavel Janáček, Ph.D. podpis a jméno odpovědné osoby

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i
Institute of Czech Literature of the CAS

Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1
DIČ CZ68378068 WEB www.ucl.cas.cz

10. Výkaz zisku a ztráty

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Výkaz zisku a ztráty

(v tis. Kč)
sestavený dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

k 31. 12. 2018

(v tis. Kč)

Název účetní jednotky:

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Sídlo: Na Florenci 3/1420, Praha 1
IČ: 68378068

	Název ukazatele	SÚ	čís. řád.	Činnost		
				hlavní	jiná	Celkem
				1	2	3
A.	Náklady		1	75 570	0	75 570
I.	Spotřebované nákupy celkem	50+51	2	11 834	0	11 834
	1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných látek	501-503	3	3 611		3 611
	2. Prodané zboží	504	4	87		87
	3. Opravy a udržování	511	5	422		422
	4. Náklady na cestovné	512	6	1 097		1 097
	5. Náklady na reprezentaci	513	7	138		138
	6. Ostatní služby	518, 514	8	6 479		6 479
II.	Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	56+57	9	0		0
	7. Změna stavu zásob vlastní činnosti	56	10			0
	8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorganizačních služeb	571, 572	11			0
	9. Aktivace dlouhodobého majetku	573, 574	12			0
III.	Osobní náklady	52	13	58 122	0	58 122
	10. Mzdové náklady	521,3	14	42 886		42 886
	11. Zákonné sociální pojištění	524	15	13 758		13 758
	12. Ostatní sociální pojištění	525	16			
	13. Zákonné sociální náklady	527	17	1 478		1 478
	14. Ostatní sociální náklady	528	18			
IV.	Daně a poplatky	53	19	72		72
	15. Daně a poplatky	53	20	72		72
V.	Ostatní náklady	54	21	2 589		2 589
	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	541, 542	22	3		3
	17. Odpis nedobytné pohledávky	543	23			
	18. Nákladové úroky	544	24			
	19. Kurzové ztráty	545	25	3		3
	20. Dary	546	26			
	21. Manka a škody	548	27			0
	22. Jiné ostatní náklady	547, 549	28	2 583		2 583
VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opr.položek	55	29	2 953		2 953
	23. Odpisy dlouhodobého majetku	551	30	2 953		2 953
	24. Prodaný dlouhodobý majetek	552	31			
	25. Prodané cenné papíry a podíly	553	32			
	26. Prodaný materiál	554	33			
	27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek	556, 559	34			
VII.	Poskytnuté příspěvky	58	38			
	28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačn	581	39			
VIII.	Daň z příjmů	59	40	0		0
	29. Daň z příjmů	59	41			0

VGD - AUDIT, s.r.o.

AUDITORSKÁ LICENCE č.271

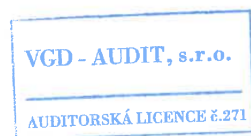
	Název ukazatele	SÚ	čís. řád.	Činnost		
				hlavní	jiná	Celkem
				1	2	3
B.	Výnosy		1	75 847	0	75 847
I.	Provozní dotace	69	2	68 035		68 035
	1. Provozní dotace	691	3	68 035		68 035
II.	Přijaté příspěvky	68	6			
	2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami		7			
	3. Přijaté příspěvky (dary)	681	8			
	4. Přijaté členské příspěvky	682	9			
III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží	60	11	1 395		1 395
IV.	Ostatní výnosy	64	16	6 417		6 417
	5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	641, 642	17			
	6. Platby za odepsané pohledávky	643	18			
	7. Výnosové úroky	644	19	2		2
	8. Kurzové zisky	645	20			0
	9. Zúčtování fondů	648	21	2 533		2 533
	10. Jiné ostatní výnosy	649	22	3 882		3 882
V.	Tržby z prodeje majetku	65	24	0		0
	11. Tržby z prodeje DNM a DHM	651	25			0
	12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	653	26			
	13. Tržby z prodeje materiálu	654	27			
	14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	655	28			
	15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	657	29			
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním		38	277	0	277
D.	Výsledek hospodaření po zdanění		40	277	0	277

Předmět činnosti: vědecký výzkum	Datum sestavení: 11. 04. 2019
Rozvahový den: 31. 12. 2018	
Ing. Markéta Mikesková podpis a jméno sestavil	Inq. Pavel Janáček, Ph.D. podpis a jméno odpovědné osoby

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i
Institute of Czech Literature of the CAS

Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1
dič CZ68378068 WEB www.ucl.cas.cz

11. Příloha k účetní závěrce

Příloha účetní závěrky za rok 2018

A. Obecné údaje:

1. Popis účetní jednotky

Název: Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Sídlo: Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1

IČ: 68378068

DIČ: CZ68378068

Právní forma: veřejná výzkumná instituce.

Hlavní činnosti: Vědecký výzkum v oblastech teorie a dějin české literatury; v souvislosti se základním zaměřením své činnosti představuje pracoviště současně informační a konzultační středisko v oblasti literárněvědných informací. Vydávání vědeckých publikací, poskytování vědeckých posudků, stanovisek a doporučení, konzultační a poradenská činnost. Uskutečňování doktorských studijních programů ve spolupráci s vysokými školami a výchova vědeckých pracovníků. Rozvoj mezinárodní spolupráce v rámci předmětu činnosti včetně organizace společného výzkumu se zahraničními partnery, vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádání vědeckých setkání, konferencí a seminářů včetně mezinárodních a zajišťování infrastruktury pro výzkum.

Jiná činnost: nemá.

Další činnost: nemá.

Datum vzniku: 1. 1. 2007.

Statutární orgán

Ředitel: Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

Dozorčí rada:

Předseda: doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc.,

Místopředseda: prof. PhDr. Pavel Janoušek, DSc.,

Členové: PhDr. Jiří Beneš; JUDr. Jiří Malý; Mgr. Petra Eckert Nováková,

Tajemník: Mgr. et Mgr. Stanislava Fedrová, Ph.D.

Rada instituce:

Předseda: PhDr. Petr Šámal, Ph.D.,

Místopředseda: doc. PhDr. Alice Jedličková, CSc.,

Členové: Ing. Pavel Janáček, Ph.D.; PhDr. Robert Kolár, Ph.D.; PhDr. Michal Přibáň, Ph.D., Mag. Dr. Michael Wögerbauer; PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D.; PhDr. Taťána Petrasová, CSc.; prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc.

Tajemník: Mgr. Martin Lukáš, Ph.D.

B. Zřizovatel:

Akademie věd ČR – organizační složka státu, IČ: 6016517 se sídlem v Praze 1, Národní 1009/3, PSČ: 117 20.

Výše vkladu do vlastního jmění zapsaná do rejstříku:

Není.

Změny a dodatky v rejstříku v uplynulém účetním období:

Nejsou.

C. Účetní období:

Účetním obdobím je kalendářní rok od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2018.

Účetní závěrka je sestavena k 31. 12. 2018.

D. Informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách:

1) Obecné informace

Účetní jednotka se od 1. 1. 2007 stala samostatným právním subjektem – veřejnou výzkumnou institucí, zřízeným podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, § 31, odstavce 5.

Dnem 1. ledna 2007 přechází na veřejnou výzkumnou instituci majetek České republiky, ke kterému měla ke dni 31. prosince 2006 příslušnost hospodaření státní příspěvková organizace, která se mění na veřejnou výzkumnou instituci podle odstavce 1. Aktiva, závazky a další pasiva, příslušející této státní příspěvkové organizaci ke dni 31. prosince 2006, se stávají dnem 1. ledna 2007 aktivy, závazky a dalšími pasivy veřejné výzkumné instituce. Peněžní prostředky, se kterými hospodaří ke dni 31. prosince 2006 státní příspěvková organizace, se převádějí na účet cizích prostředků vedený organizační složkou státu, která je zřizovatelem státní příspěvkové organizace nebo plní jeho funkci. Peněžní prostředky uvedené v předchozí větě převedla organizační složka státu bezodkladně na účet veřejné výzkumné instituce.

Příložená účetní závěrka byla připravena dle:

Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.

Českých účetních standardů č. 401–414, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, ve znění platném pro dané účetní období.

Účetní metody:

Účetní závěrka je sestavena v českých korunách a údaje v ní jsou vykazovány v celých tisících Kč.

Údaje přílohy vycházejí z účetních písemností účetní jednotky (účetní doklady, účetní knihy a ostatní účetní písemnosti) a z dalších podkladů, které má účetní jednotka k dispozici.

Účetnictví jako celek je zpracováno v systému iFIS a mzdová a personální agenda je zpracovávána systémem EGJE/ELANOR.

2) Účtování nákladů a výnosů

Výnosy a náklady se účtují časově rozlišené, tj. do období, s nímž věcně i časově souvisejí. Účetní jednotka neúčtuje o tvorbě rezerv.

3) Způsob uplatnění při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu

Při přepočtu cizích měn na českou měnu používá účetní jednotka denní kurz ČNB vyhlášený v den předcházející pořízení dokladu. Aktiva i pasiva vykázaná v cizích měnách se přepočítávají kurzem ČNB platným k rozvahovému dni.

4) Daň z příjmů

Náklad na daň z příjmů se počítá za pomoci platné daňové sazby z účetního zisku zvýšeného nebo sníženého o trvale nebo dočasně daňově neuznatelné náklady a nezdaňované výnosy.

O odložené daňové povinnosti není účtováno, majetek je v drtivé většině odepisován pouze účetně, jedná se o majetek pořízený z dotace.

E. Způsoby oceňování:

Způsoby oceňování, které účetní jednotka použila při sestavení účetní závěrky za rok 2018, jsou následující:

1.1) Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady s pořízením související. Ocenění se zvyšuje o technické zhodnocení provedené na majetku v souladu s platnými účetními metodami.

Drobný nehmotný majetek do 60 000,- Kč se od roku 2007 odepisuje jednorázově do nákladů a dále je veden na podrozvahových účtech.

Drobný nehmotný majetek do 60 000,- Kč se v roce 2018 oceňuje v pořizovacích cenách a odepisuje se jednorázově do nákladů, dále je veden v operativní evidenci.

Dlouhodobý nehmotný majetek je odepisován do nákladů na základě předpokládané doby životnosti příslušného majetku.

1.2) Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které zahrnují cenu pořízení, náklady na dopravu, clo a další náklady s pořízením související.

Ocenění se zvyšuje o technické zhodnocení provedené na dlouhodobém hmotném majetku v souladu s platnými účetními metodami. Běžné opravy a údržba se účtují do nákladů.

Drobný dlouhodobý hmotný majetek do 40 000,- Kč se od roku 2007 odepisuje jednorázově do nákladů a dále je veden na podrozvahových účtech.

Drobný dlouhodobý hmotný majetek do 40 000,- Kč v roce 2018 se oceňuje v pořizovacích cenách a odepisuje se jednorázově do nákladů, dále je veden v operativní evidenci.

1.3) Způsob stanovení reprodukční ceny u majetku

Reprodukční cenou byl oceněn majetek, který účetní jednotka nabyla bezúplatně, např. pozemky, a to cenou stanovenou znalcem.

1.4) Způsob stanovení odpisových plánů pro účetní odpisy

Účetní odpisy vyjadřují trvalé snížení hodnoty majetku v důsledku opotřebení. Při stanovení odpisového plánu se vychází z doby upotřebitelnosti pořízeného majetku. Podkladem pro stanovení doby upotřebitelnosti je zákon o dani z příjmů, který zařazuje majetek do odpisových skupin s pevným určením doby odpisování. Odpisy tedy vyjadřují rovnoměrný podíl opotřebení pro dané účetní období. Předpokládané odpisy majetku pro jednotlivá období jsou uvedena v odpisovém plánu. Odpisování majetku začíná měsícem následujícím po zařazení do užívání. Pozemky se neodepisují. Běžná údržba a opravy jsou účtovány jako náklad běžného období.

Majetek byl vznikem veřejné výzkumné instituce převeden předávacím protokolem od žřizovatele.

1.5) Zásoby

Společnost má zásoby vlastních výrobků, které se vedou na skladu publikací a jsou to publikace vytvořené zaměstnanci společnosti. Zásoby jsou ve výši 697 tis. Kč .

1.6) Pohledávky

Pohledávky se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplatu nebo vkladem pořizovací cenou. Při ocenění pohledávek se jejich dočasné snížení hodnoty vyjadřuje prostřednictvím opravných položek.

1.7) Závazky

Ostatní závazky se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplatu nebo vkladem pořizovací cenou.

1.8) Peněžní prostředky

Peněžní prostředky zahrnují hotovost a účty v bankách. Vykazují se v nominální hodnotě.

F. Náklady a výnosy:

Jednotka nemá náklady či výnosy, které by byly mimořádné svým objemem či původem.

G. Odměna auditora:

Celková odměna přijatá auditorem za povinný audit roční závěrky a jiné kontrolní a analytické činnosti činí 43 tis. Kč bez DPH.

H. Vývoj dlouhodobého majetku:

K. Akcie

Jednotka nevlastní žádné akcie.

L.

Jednotka nemá závazky se splatností delší než 5 let.

M.

Jednotka nemá finanční dluhy neuvedené v rozvaze.

N. Hospodářský výsledek:

Daňový základ byl zjištěn v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění.

Účetní jednotka uplatnila v roce 2018 slevy na dani.

Výsledek hospodaření za rok 2018 v celkové částce 277 tis. Kč.

O. Personální vztahy

Rozbor dle kategorií pracovníků:

Kategorie	Vědecký pracovník	Odborný prac. VaV-VŠ	Odborný prac. VŠ	Odborný prac. – SŠ	THP pracovník	Dělnické profese
Průměrný přepočtený počet pracovníků	50,51	17,13	11,77	4,13	8,04	0

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců: 91,58.

Přehled osobních nákladů	Běžné účetní období (v tis. Kč)
Mzdové náklady	42 886
z toho ostatní osobní náklady (OON)	3 430
Sociální pojištění a zákonné sociální náklady	15 236
Celkem	58 122

P. Výše odměn poskytnutých členům dozorčích a řídicích orgánů:

Celková výše odměn vyplacených členům dozorčích a řídicích orgánů za rok 2018 činí 203 tis. Kč.

Q. Účast členů orgánů účetní jednotky a jejich rodinných příslušníků v právnických/fyzických osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela obchodní nebo jiné smluvní vztahy.

Ředitel pracoviště Ing. Pavel Janáček, Ph.D. je současně členem Rady pracoviště ve Středisku společných činností AV ČR, v.v.i.; člen Dozorčí rady JUDr. Jiří Malý je současně místopředsedou Dozorčí rady ve Středisku společných činností AV ČR, v.v.i.; předseda Rady pracoviště PhDr. Petr Šámal je členem Rady pracoviště na Ústavu soudobých dějin AV ČR, v.v.i.;

Vývoj dlouhodobého majetku k 31.12.2018 v tis.Kč

Pořizovací hodnota

	Software	DNM	Nedokončený DNM	Zálohy	Nehmotný DM celkem
Počáteční stav	2 828	91			2 919
Přeúčtování					0
Přirůstky					0
Úbytky					0
Konečný stav	2 828	91	0	0	2 919

Oprávký

	Software	DNM	Nedokončený DNM	Zálohy	Nehmotný DM celkem
Počáteční stav	2 091	91			2 182
Odpisy	231				231
Oprávký vztahující se k úbytkům					0
Konečný stav	2 322	91	0	0	2 413
Počáteční stav netto	737	0	0	0	737
Konečný stav netto	506	0	0	0	506

Pořizovací hodnota

	Pozemky	Budovy	Stroje a zařízení	Inventář	Jiný DHM	Nedokončený DHM	Zálohy	Hmotný DM celkem
Počáteční stav	2 190	96 168	12 616	3 885	3 651	478	1 232	120 220
Přeúčtování		1 710	1 650	146		-478	-1 232	1 796
Přirůstky		12 266	-48			100		12 318
Úbytky						-114		-114
Konečný stav	2 190	110 144	14 218	4 031	3 537	100	0	134 220

Oprávký

	Pozemky	Budovy	Stroje zařízení a inventář	Jiný DHM	Nedokončený DHM	Zálohy	Hmotný DM celkem
Počáteční stav		35 650	12 680	3 651			51 981
Odpisy		1 947	776				2 723
Oprávký vztahující se k úbytkům			-48	-114			-162
Konečný stav	0	37 597	13 408	3 537	0	0	54 542
Počáteční stav netto	2 190	60 518	-64	3 885	478	1 232	68 239
Konečný stav netto	2 190	72 547	810	4 031	100	0	79 678

I. Názvy jiných účetních jednotek, v nichž má účetní jednotka podíl

Jednotka sama ani prostřednictvím třetích osob nedrží podíl v žádné jiné účetní jednotce.

J. Splatné závazky pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky:

	Výše k 31. 12. 2018 (v Kč)
Okresní správa sociálního zabezpečení – sociální pojištění	1 290
Veřejné zdravotní pojišťovny – zdravotní pojištění	555
Finanční úřad – zálohová daň	565
Finanční úřad – srážková daň	34
Finanční úřad – silniční daň za rok 2018	0
Finanční úřad – daň z příjmů za rok 2018 – v celkové výši	0

Výše uvedené závazky byly ke dni splatnosti uhrazeny.

VGD - AUDIT, s.r.o.

AUDITORSKÁ LICENCE č.271

R. Výše záloh závdavků a úvěrů poskytnutých členům statutárních dozorčích a řídicích orgánů:

Celková výše záloh, závdavků a úvěrů poskytnutých členům statutárních dozorčích a řídicích orgánů v roce 2018 činí 0 Kč.

S. Základ daně a využití daňových úlev:

Základ daně nebyl určen.

T. Doplnující informace k Rozvaze a Výkazu zisku a ztráty

1) Významné položky z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, jejichž uvedení je podstatné pro hodnocení finanční, majetkové a důchodové pozice podniku
Veškeré údaje jsou zřejmé z účetní závěrky.

2) Události, ke kterým došlo mezi datem účetní závěrky a datem, ke kterému jsou výkazy schváleny k předání mimo účetní jednotku
Žádné události významné pro finanční situaci instituce nenastaly.

3) Doplnující informace k některým položkám aktiv a pasiv

3.2) Pohledávky

a) Souhrnná výše pohledávek po lhůtě splatnosti:

31 tis. Kč.

b) Pohledávky kryté podle zástavního práva nebo jistěné jiným způsobem:

Nejsou.

3.3) Závazky

a) Souhrn výše závazků po době splatnosti:

Nejsou.

b) Závazky kryté podle zástavního práva:

Nejsou.

c) Závazky, které nejsou evidovány v účetnictví (neuvedené v rozvaze):

Nejsou.

3.4) Rozdíl mezi daňovou povinností připadající na běžné nebo minulé účetní období a již zaplacenou daní (je-li rozdíl významný).

Není.

IV. Přehled o přijatých a poskytnutí darech, dárcích a příjemcích těchto darů (významné položky)

Nejsou.

U. Přehled přijatých dotací v členění na investiční a neinvestiční (v tis. Kč)

<u>Poskytnuté dotace celkem</u>	82 261
<u>Neinv. dotace institucionální</u>	45 826
z toho výzkumný záměr	41 298
dotace na činnost	4 528
<u>Neinv. dotace účelové</u>	22 209
z toho granty GA ČR	8 635
projekty ostatních rezortů	13 574
 <u>Investiční dotace</u>	 14 226

3.8) Celkové výdaje vynaložené za účetní období na výzkum a vývoj (tis. Kč)
78 633.

V. Přehled o veřejných sbírkách

Žádné veřejné sbírky v roce 2018 nebyly pořádány.

W. Rozdělení zisku popř. způsob úhrady ztráty předchozích let

Za rok 2018 byl kladný výsledek hospodaření ve výši 277 tis. Kč, který bude po odsouhlasení Radou ÚČL převeden do rezervního fondu.

X. Produkční kvóty a individuální limity

Žádné nejsou.

Datum: 11. 04. 2019

Sestavil:

Ing. Markéta Mikesková

Podpis statutárního orgánu:

Ing. Pavel Janáček, Ph.D.